

INNEHÅLL

Solna behöver en välfärd att lita på	sid 4
Mål och vision	sid 4
Strategiska utvecklingsområden	sid 4
Jämställd budget	sid 6
Medborgarvänlighet före företagsvänlighet	sid 6
Demokrati	sid 6
Insyn och öppenhet	sid 8
Arbetsrätt	sid 9
Barnperspektiv och barnets perspektiv	sid 10
Jämställdhet och antidiskriminering	sid 11
Tillgänglighet	sid 13
Social välfärd	sid 14
Äldreomsorg	sid 14
Äldreomsorg utan vinstintresse	sid 14
Boendeformer	sid 14
Stöd i hemmet	sid 15
Seniorträffar	sid 15
Frivilliga krafter	sid 16
Arbetstidsförkortning	sid 16
LSS-verksamheten	sid 16
Socialtjänst	sid 16
Socialsekreterare i fokus	sid 17
Tidiga insatser och tillgänglighet	sid 18
Stödinsatser	sid 18
Försörjningsstöd	sid 19
Evidens, kvalitet och uppföljning	sid 20
Social krisfond	sid 20
Offentlig regi och annan regi utan vinstintresse	sid 21
Bostad	sid 21
Hem för alla	sid 21
Kommunal hyresgaranti	sid 22
Barn, skola och fritid	sid 23
Förskola	sid 23
Mindre barngrupper och ökad personaltäthet	sid 23
Förskola för alla	sid 23
Fritidshem	sid 24
Skola	sid 24
Arbetsmiljö	sid 24
Skolgårdar	sid 25
Läxhjälp	sid 25
Särskilt stöd	sid 25
Skolpengen	sid 25
Modersmålsundervisning	sid 25
Värdegrundsarbete i skolan	sid 26
Elevhälsa, skolbibliotek m m	sid 26

SFI och vuxenutbildning	sid 26
Kultur och idrott för alla	sid 27
Kultur – en investering	sid 27
Kulturskolan	sid 27
Inflytande över fritidsverksamheten	sid 28
Bibliotek	sid 29
Folk- och skolbibliotek	sid 29
Idrott för alla	sid 29
Spontanidrott	sid 29
Träningsanläggningar	sid 30
Värdegrundsarbete	sid 31
Klimatsmart och jämlik stadsplanering	sid 31
Stadsplanering	sid 31
Ansvarsfull stadsutveckling	sid 31
Planering och upplåtelseformer	sid 32
Underhåll av stadens fastigheter	sid 33
Klimatsmart byggande	sid 33
Karolinastaden	sid 34
Ny trafikpolitik	sid 34
Lyftföreningar	sid 35
Prioritera gång- och cykeltrafik	sid 35
Ett miljövänligare Solna	sid 36
Överjärva Gård	sid 37
Inför naturreservat kring Råstasjön	sid 37
Stark ekonomi och välfärd	sid 38
Ekonomisk stabilitet	sid 38
Nationella satsningar	sid 38
Skatter istället för avgifter	sid 39
Investeringar	sid 39
Investeringar per nämnd	sid 40
Driftbudget per nämnd	sid 40
Driftbudget 2017-2019	sid 43
Resultatbudget	sid 44
Förslag till beslut	sid 45

Solna behöver en välfärd att lita på

Mål och vision

Solna har goda förutsättningar att utvecklas till en kommun med minskade klyftor, fördjupad demokrati och ett solidariskt och jämlikt samhällsliv. Men för att det ska bli verklighet krävs en helt annan politisk inriktning än dagens. En sådan utveckling kräver ett majoritetsskifte i stadens politiska ledning, men framförallt kräver den en ny politik.

I Vänsterpartiets förslag till budget ger vi vår syn på hur Solna kan utvecklas till en bättre stad med start under 2017. Detta förslag är långt ifrån ett heltäckande politiskt program; det finns mycket mer att göra än det som beskrivs här. Men vi måste börja någonstans och här tar vi upp det som är mest angeläget och realistiskt att förändra redan under nästkommande år. Många av de visioner vi har kommer att ta längre tid än ett år att genomföra, men vi är övertygade om att med en stark politisk vilja kan vi få ett bättre samhälle för alla.

Vänsterpartiet har inte formulerat någon annan vision eller andra mål än de stadsövergripande som finns formulerade i stadens budget. Istället väljer vi att rikta fokus på hur vision och mål kan uppfyllas. Det handlar framför allt om att det krävs annan styrning och annat ekonomiskt utrymme för att Solna ska kunna förverkliga det som sätts upp i fina målformuleringar. I vårt budgetförslag så presenterar vi en helt annan och expansiv politik för att förbättra Solna stads verksamheter och för att skapa en välfärd att lita på.

I vårt budgetförslag utgår vi därför ifrån medborgarnas behov och avsätter de ekonomiska medel som behövs. Det finansierar vi med en skatthöjning på 80 öre.

Strategiska utvecklingsområden

Stark välfärd

Generell välfärd omfattar alla som är i behov av den. Den generella välfärden innebär en solidarisk omfördelning av ekonomiska resurser mellan kvinnor och män, mellan lågavlönade och högavlönade, mellan olika perioder i våra liv, mellan friska och sjuka samt mellan de som har ett arbete och arbetslösa. Ökade satsningar på välfärden leder till ökad jämlikhet och jämställdhet genom att alla kan få tillgång till utbildning, hälsa, arbete och inflytande. Satsningar på välfärden innebär bl. a. fler jobb i skolan, omsorgen och socialtjänsten. När fler delar på arbetsbördan kan arbetsvillkoren och arbetsmiljön förbättras genom minskad stress och arbetsbelastning. Fler anställda i förskolan och omsorgen gör också att färre behöver gå ner i arbetstid för att utföra obetalt omsorgsarbete av anhörig – något som framförallt kvinnor i arbetarklassen tvingas ägna sig åt idag på grund av nedskärningarna i den offentliga sektorn. Fler utbildade anställda gör att kvaliteten i välfärden kan höjas. Bättre undervisning i skolan ökar kunskaperna hos eleverna. Bättre äldreomsorg innebär piggare och friskare äldre. Bättre funktionshinderomsorg och politik gör att människor med funktionsnedsättning kan leva ett liv som andra. Bättre förebyggande arbete inom socialtjänsten leder inte bara till samhällsekonomiska vinster utan även mänskliga sådana. En välutbildad personal är också bättre på att upptäcka behov, göra prioriteringar och gör att resurser används optimalt. Sjukfrånvaron inom framförallt kvinnodominerade förvaltningar såsom omvårdnads- och socialförvaltningen ökar efter flera års sjunkande siffror. Det är en allvarlig signal som **vi vill** ska analyseras djupare.

Fler och billigare hyresrätter

Vänsterpartiet vill att det ska byggas många fler hyresrätter i Solna än vad det gjorts under de senaste åren. Idag utgör hyresrätterna i Solna endast 35 procent av beståndet vilket är alldeles för lite. Bostad är en rättighet och en bra bostad till rimlig kostnad ska vara tillgänglig för alla. Vi anser att det behöver byggas uteslutande hyresrätter inom de närmsta åren tills ett blandat bestånd uppnås. För att nå detta mål måste såväl Signalisten som privata aktörer bidra. Men hyresrätterna i nyproduktion måste bli billigare så att så många som möjligt kan efterfråga dem. Kommunen kan använda sig av markanvisningstävlingar, tomträttsavgälder och samarbeta med mindre byggaktörer etc. för att pressa ner kostnaderna och därmed hyrorna för nyproduktion. Ingen ska behöva flytta från sin hyreslägenhet efter renovering för att de inte har råd med hyreshöjningen. Hyresgästerna i Signalistens bestånd ska ha inflytande över renoveringar som ska erbjudas i olika omfattning: mini/midi/maxi. Exempelvis ska de kunna välja plastmatta istället för klinkers/parkett och därmed få en lägre hyreshöjning. Vänsterpartiet menar också att trösklarna till den ordinarie hyresmarknaden måste sänkas för bostadssökande utan fast anställning och låga inkomster genom modernisering av Signalistens regler vid uthyrning. Alla stadsdelar ska ha bra kommunal service utan att den villkoras med förtätning. I en redan tätbebyggd stad som Solna måste vi hitta balansen mellan fortsatt byggnation av vardaglig service, hyresbostäder samt fritids- och kulturanläggningar utan att varje grön yta bebyggs och att redan befintliga bostäder blir utan solljus och luft. Vi vill att staden satsar på kollektivhus, modellen "bostad först" och ser till att bygga klimatsmart. Signalisten ska tillåta så kallade kompiskontrakt för att öka tryggheten för ungdomar som vill bo tillsammans med andra. Vi vill också satsa på SNABBA HUS som är mobila hyresrätter för unga, satsa på fler typer av seniorboenden och trygghetsboenden som självklart ska finnas som hyresrätter.

Satsningar på skola, förskola och fritids

Det finns mycket som behöver bli bättre inom skolans område i Solna idag. De största och mest akuta utmaningarna är brist på utbildade lärare och pedagoger, stora barngrupper, undermåliga och för få lokaler samt avsaknaden av tillagningskök på många skolor och förskolor. Allt detta sammantaget påverkar barnens och personalens arbetsmiljö. Vi vill satsa på att höja kvaliteten i skola, förskola och fritids. Hög personaltäthet är en av de viktigaste förutsättningarna för en trygg och säker förskola och skola med hög kvalitet. För att lyckas minska barngrupperna måste vi ha mer personal men också fler lokaler. Barns skolmiljö (inklusive utomhusmiljön i form av skolgårdar) ska förbättras, och därför måste takten på upprustning och utbyggnad av skolor och förskolor öka. Det är viktigt att öka tiden som varje barn får med en pedagog. Fler lärare och pedagoger även i lägre åldrar ger dokumenterat bättre skolresultat. Därför kommer vi lägga särskilt fokus på att klara behovet av att rekrytera och behålla lärare, förskollärare och övriga personalgrupper i skolan och förskolan. Möjligheten för stadens medarbetare att vidareutbilda sig ska kombineras med strategiskt arbete för att rekrytera fler lärare. Detta arbete ska innefatta bättre arbetsvillkor med färre administrativa krav, bättre löner och ledarskap för att locka och intressera pedagoger att arbeta i Solnas förskolor och skolor. För att trygga en fortsatt personalförsörjning är en lösning att erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- och vidareutbildning exempelvis till barnskötare eller förskollärare med lön under fortbildningstiden. Lärar-, förskolläraryrket och barnskötaryrkets löneutveckling ska prioriteras. Slutligen måste vi utrusta fler skolor och förskolor med egna tillagningskök och kockar. Det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa grundläggs redan i förskoleåldern. Alla barn ska få god, varierad och näringsrik mat i förskolan och skolan och fler ska få tillgång till mat tillagad på den egna skolan/förskolan. Andelen ekologisk, närproducerad och vegetarisk mat ska öka på stadens skolor och förskolor.

Jämställd budget

Jämställd budgetering innebär att analysera vart kommunens resurser går ur ett genus- och jämställdhetsperspektiv. När vi fattar beslut om våra gemensamma skattepengar ska vi alltid ställa oss frågan om beslutet ökar jämställdheten mellan kvinnor och män. Hur säkerställer vi att kommunens verksamheter främjar jämställdhet? Hur hanteras oskäligen skillnader mellan könen inom verksamheterna? Vi efterfrågar återkommande analys av könsuppdelad statistik samt utveckling av konkreta, mätbara jämställdhetsmål. **Vi vill** att stadens använder sig av ett jämställt budgetarbete vilket bidrar till att synliggöra människorna bakom siffrorna ur ett jämställdhetsperspektiv. Det leder i sin tur till att behov av stöd och service ges på lika villkor och med en fördelning som stöder verklig jämställdhet och utveckling för både kvinnor och män. Kunskap och medvetenhet om budgetens könsmässiga effekter synliggör om resurser måste omdirigeras för att skapa en jämnare och rättvisare fördelning. Fokus ligger således på resursfördelningen. Ett jämställt budgetarbete är ett bra steg på vägen mot en mer jämställd kommun.

Medborgarvänlighet före företagsvänlighet

Demokrati

Demokrati innebär att vars och ens åsikter, röster och rättigheter har samma tyngd, ett samhälle där är olikheter välkomnas och allas potential tas tillvara. Klyftor i samhället som innebär marginalisering och passivitet är demokratin största utmaningar. Idag upplever inte alla att deras påverkan och medverkan är viktig, men vi tror att lösningen på Solnas utmaningar kommer om fler är med och påverkar dess utveckling. Vi tror att vi tillsammans kan lösa problem som individer inte klarar på egen hand. Vi vill ha en stad med aktiva medborgare vars idéer, kunskap och kreativitet används för utvecklingen av vår stad och de verksamheter som vi gemensamt har ansvar för. Därför är det viktigt att arbeta med att skapa förutsättningar, metoder, beslutsprocesser och förhållningssätt som möjliggör inflytande och som lockar till delaktighet.

Den 1 juli 2017 väntas Sverige införa folkmotion som går ut på att starta en demokratiportal på internet där alla invånare ska kunna lämna förslag på motioner. En folkmotion som får stöd av en procent av de röstberättigade ska tas upp som en motion i kommunfullmäktige. **Vi vill** att det redan från 1 januari 2017 införs möjlighet till att lämna medborgarförslag eller folkmotion i Solna.

För att kunna vidareutveckla den lokala demokratin behövs konkreta åtgärder för att öka medborgarnas insyn i den politiska processen. Vi vill att det ska vara självklart att staden utvecklas tillsammans med medborgarna. Människors inflytande i kommunens verksamheter kan utvecklas genom inrättande av brukarråd, dialogforum, referensgrupper, brukarstyrelser samt andra samverkans- och styrorgan. Staden bör också utveckla former för medborgardeltagande via internet. De synpunkter som kommer in ifrån medborgarna ska inte stanna på tjänstemannanivå utan även nå politikerna. Frågor som inkommer till staden

ska besvaras skyndsamt och möjligheten för medborgare att påverka den politiska processen måste öka.

Vänsterpartiet anser att interkulturalism berikar och utvecklar ett samhälle. Med hjälp av alla människors livserfarenheter och kompetenser stärker vi samhället som helhet. Vi vill stärka olika verksamheter och arbetsätt som ökar medborgarinflytandet i staden, och därför **vill vi** ge kommunstyrelsen i uppdrag att se över möjligheterna till att starta medborgarservice i de olika stadsdelarna. Genom att avsätta öronmärkta pengar i befintliga verksamheter vill vi underlätta för nyanlända att hitta rätt i den svenska byråkratin eller få hjälp med språket. Vi tror att bibliotek och/eller studieförbund också kan jobba med sådana insatser. Vi tycker att det är hög tid att prioritera medborgarvänlighet framför företagsvänlighet.

Solnas hemsida finns idag på svenska samt delar av den på engelska och finska. För övriga språk hänvisas till Google-översättning som tyvärr inte alltid är så träffsäker. I en mångspråkig kommun som Solna, med sina 33 hemspråk/modersmål, vore det önskvärt med en hemsida som kunde avspegla sina medborgare. **Vi vill** att stadens hemsida, inom ramen för stadens digitaliseringsarbete, utvecklas till en flerspråkig sådan inklusive lättläst svenska och med hänsyn tagen till olika funktionsnedsättningar.

I takt med att klyftorna i samhället ökar frodas också rasism och diskriminering. Det krävs ett solidariskt samhälle för att komma till rätta med orättvisorna och det går att motarbeta diskriminering och rasism. När människor känner en större delaktighet i samhället och dess demokratiska processer minskar sannolikt också viljan att ansluta sig till mindre demokratiskt sinnade grupper. I detta arbete kan och ska kommunen ta en mer aktiv roll. Solna bör arbeta aktivt tillsammans med föreningarna verksamma i staden för att ha en ständigt pågående dialog och öka möjligheterna för föreningslivet att påverka vad som sker i staden. **Vi vill** därför inrätta en demokratikommitté, med särskilt uppdrag att föreslå konkreta förbättringar i den kommunala demokratin. Exempel på konkreta åtgärder är satsning på att utveckla metoder för arbetet mot rasism i skolan, inrättandet av dialogforum/mötesplats för diskriminerade grupper, stöd och utbildning i HBTQ-frågor för chefer, fritidspersonal och skolpersonal etc.

De nödställda romska EU-medborgare (från bland annat Bulgarien och Rumänien) som befinner sig i Sverige och Solna tillhör den mest exkluderade minoriteten i Europa. De utsätts för strukturell diskriminering, antiziganism. **Vi vill** att staden tillsammans med Kommissionen mot antiziganism anordnar en utbildningsdag för stadens förtroendevalda och tjänstemän.

Att bygga ett bra samhälle handlar inte om att se till att människor anpassar sig för att passa in. Ett bra samhälle där det finns en plats för alla kan vi bara skapa genom att se till att var och en själv får välja hur hen vill leva sitt liv och med vilka ord hen vill beskriva sig själv. I ett sådant samhälle fokuserar vi på det vi har gemensamt i stället för på det som skiljer oss åt. **Vi vill** att staden upprättar en antirasistisk strategi med fokus på bland annat skola, SFI, rekrytering och kompetensutveckling i syfte att uppnå ett inkluderande Solna. Vi vill därtill att stadens upphandlade verksamheter följer strategins riktlinjer och att strategin utvärderas halvårsvis. Resultatet ska redovisas för kommunstyrelsen.

Insyn och öppenhet

Idag flyttas dessvärre fler och fler beslut från demokratiskt valda organ till privata eller kommunala bolags styrelserum. Bolagen blir fler och fler och insynen minskar. För att öka jämlikhet och rättvisa i vår kommun måste medborgarna ha möjlighet till insyn och medbestämmande i besluten. **Vi vill** att staden arbetar mer aktivt och förebyggande än idag för att motverka mutor och korruption i stadens verksamheter.

De politiska arvodena i Solna idag är höga. Ur ett demokratiskt perspektiv blir det problematiskt att politiker som ska representera folket tilldelas oskäligt höga arvoden. Den borgerliga majoriteten vill att Solna stad ska vara en av Sveriges mest kostnadseffektiva kommuner. Staden tar idag ut avgifter och taxor för allt ifrån Kulturskolan till hemtjänsten, och det vore klädsamt om även den politiska styrningen drog sitt strå till stacken genom sänkta arvoden. **Vi vill** att de politiska arvodena sänks. Det skulle öka förtroendet hos väljarna samtidigt som man skulle minska politikerföraktet.

En viktig demokratifråga gäller kommunens insyn i Arenabolagen. Vänsterpartiet anser att det inte hör till stadens kärnverksamhet att vara med och äga eller driva Nationalarenan. Som minoritetsägare har vi dessutom begränsad insyn, men likväl förväntas vi skjuta till av skattebetalarnas pengar så fort bolagen begär det. Staden har åtaganden som innebär betydande ekonomiska risker och har redan betalat ut miljonbelopp för att täcka underskott i driften. Det anser vi inte är acceptabelt, eftersom underskotten för arenan tar av det ekonomiska utrymme staden har för satsningar på välfärden. Underskotten bidrar till att vi får höja skatten för att klara satsningar i välfärden.

I en stad som Solna där majoriteten av den kommunala verksamheten är upphandlad och utlagd på entreprenad minskar politikens och medborgarnas insyn i de olika verksamheterna. Detta innebär ett demokratiproblem eftersom det är skattebetalarnas pengar som används och som riskerar att gå till vinster istället för till det de är avsedda att gå till. Därför **vill vi** ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta ett övergripande ansvar för att skapa de förutsättningar som krävs för att utöka driften av stadens verksamheter i egen regi. När staden väl upphandlar olika tjänster och verksamheter måste politiken ha en aktiv roll. En förutsättning för det är att beslut om upphandling fattas i de respektive nämnderna och inte delegeras till tjänstemannanivå. För att säkerställa att allt går rätt till i de berörda verksamheterna som kan vara allt ifrån äldreboenden till skolor **vill vi** dessutom införa revision av externa utförare. Vid upphandlingar är det mycket viktigt att Solna stad skriver in i avtal och liknande dokument att kommunens revisorer skall ha tillgång till all den hjälp och dokumentation som de begär för att fullfölja sitt uppdrag som revisorer. **Vi vill** att det i avtalen tydligt klargörs vad nämndernas ansvar och revisorernas uppdrag är, att verksamheten granskas ur ett ansvarsperspektiv. Avtalen skall ha en enhetlig och tydlig terminologi. Där skall revisorernas tillträde definieras och säkras samt avgränsningar klargöras. Vi ser positivt på den nya bestämmelsen i kommunallagen om program för uppföljning av privata utförare samt ökad insyn i dessa för allmänheten. I kommande avtal ska staden säkra att utföraren biträder staden vid uppföljning, utvärdering och insyn för allmänheten. Med tanke på att majoriteten av stadens verksamhet är upphandlad eller utlagd på privata utförare kommer de nya bestämmelserna kräva ökade kontrollinsatser och vi är beredda att avsätta ekonomiska resurser till det inom ramen för kommunstyrelsens budget. Ska företag bedriva verksamhet som finansieras av skattemedel får de vara beredda på att bli granskade.

I januari 2015 infördes ett gemensamt kontaktcenter för hela staden där solnabor och andra intressenter ska få svar, råd och vägledning i frågor inom stadens ansvarsområden. Återkommande synpunkter kommer in från solnabor att återkopplingen av anmälda ärenden tar lång tid och ibland inte kommer alls. Brister verkar framför allt finnas i kontakten mellan kontaktcentret och berörda förvaltningar och entreprenörer. Samtidigt redovisas att systemet behöver utvecklas trots att det tagits i bruk i år. Syftet med kontaktcentret var att öka tillgängligheten och förbättra bemötandet, men vi uppfattar att det ännu är lång väg kvar för att uppnå syftet. **Vi vill** ha en grundlig översyn av kontaktcentret med fokus på personella och tekniska resurser för att motsvara de behov som medborgarna har när de söker kontakt med staden. Denna översyn ska redovisas till kommunstyrelsen under första kvartalet 2017.

Arbetsrätt

Välutbildad personal som är trygg i sin arbetssituation och har löner som går att leva på är avgörande framgångsfaktorer för välfärden. Tyvärr anställer Solna stad inte längre särskilt många av dem som utför arbetet som medborgarnas skattepengar betalar. Solna är en av landets mest privatiserade kommuner, en stor del av verksamheten är upphandlad och det försvårar insynen i hur majoriteten av de som arbetar för skattepengar har det på jobbet. Genom att göra det kan vi inte, på samma sätt som om all personal varit anställd direkt av staden, säkra att de omfattas av kollektivavtal och meddelarfrihet, att de har en god arbetsmiljö, möjligheter till kompetensutveckling och att facken har ett reellt inflytande. **Vi vill** dock att staden säkerställer att samtliga anställda i upphandlade verksamheter omfattas av kollektivavtalsliknande förhållanden. Därutöver **vill vi** att staden prövar Vita Jobb-modellen som är ett verktyg mot svartarbete och social dumpning vid offentlig upphandling. Den möjliggör för staden att säkerställa att personal hos leverantörer och underleverantörer arbetar under kollektivavtalsliknande villkor. Dessutom förbinder sig företagen att genomgå kontroller och brott mot reglerna leder till uppsägning av avtalet.

Solna har 2 372 anställda och ca 75 % av dem är kvinnor. Hur staden är som arbetsgivare är en viktig fråga ur såväl ett klass- som ett könsperspektiv. **Vi vill** att staden tar sitt demokratiska arbetsgivaransvar för att vara en jämställd arbetsgivare. **Vi vill** ha en modern personalpolitik som bygger på lika villkor, rätt till heltid, kompetensutveckling, trygghet i arbetssituationen och ett kraftigt förstärkt personalinflytande. Hos en sådan arbetsgivare finns det inget behov av bemanningsföretag. Konsulter ska ha korta uppdrag då det saknas expertkompetens inom staden men aldrig som långsiktig bemanning. **Vi vill** att samtliga som arbetar direkt för staden, d v s i den egna verksamheten, också ska vara anställda av staden oavsett om det gäller vikariat, heltids- eller deltidsanställningar. Allmän visstid är den allra otryggaste formen av tidsbegränsad anställning och innebär i praktiken att arbetsgivare helt godtyckligt kan låta bli att erbjuda fasta anställningar. Detta drabbar främst kvinnor inom arbetaryrken. Vänsterpartiet vill avskaffa anställningsformen allmän visstid. Det kan göras genom en enkel lagändring. Det är dock inte helt säkert att en sådan lagändring går igenom riksdagen. Vi vill då gå före och visa att vi tar vårt ansvar som arbetsgivare inom Solna stad. Idag har ca 200 medarbetare en allmän visstidsanställning i Solna stad. Vänsterpartiet vill att alla som arbetar i staden ska ha goda arbetsvillkor och trygga anställningar. Det skapar de bästa förutsättningarna för nöjda medarbetare och långsiktig kompetens i stadens alla verksamheter. **Vi vill** därför att Solna stad inte ska använda sig av anställningsformen allmän visstid i framtiden och att de anställningar som idag finns i denna anställningsform övergår till andra tryggare anställningsformer. Vi anser även att det är viktigt med barnomsorg på obekvämt arbetstid för att alla ska kunna förena förvärvsarbete och föräldraskap.

På förvaltningar med hög personalomsättning, där krissituationer idag ofta måste lösas med inhyrd personal, är det nödvändigt att öka personalstyrkan och se till att nyanställd personal får gott stöd och mentorskap. Kontinuitet är viktigt på samtliga förvaltningar men är särskilt viktigt på exempelvis socialförvaltningen där det för utsatta familjer ofta handlar om återbesök och förnyade kontakter. Med större marginaler och tid för brukarna blir det en bättre arbetsmiljö för personalen och på så sätt blir det också lättare att behålla personal, vilket är svårt inom förvaltningen idag. Att på detta sätt förbättra arbetsmiljön på en kvinnodominerad arbetsplats är viktigt inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv. Detsamma gäller rätt till heltid. Fortfarande har fler män heltidsanställningar jämfört med kvinnor.

Staden måste också säkerställa att alla chefer eller arbetsledare med personalansvar har eller får adekvat utbildning i arbetsrättsliga frågor så som t ex MBL (medbestämmandelagen). **Vi vill** att staden inrättar en investeringsfond för personalhälsa och kompetensutveckling. Vidare ska all rekrytering vara fri från diskriminering och likvärdiga anställningsvillkor och anställningsförhållanden ska råda.

Vi vill att staden sätter ett tak för hur många medarbetare en chef/ledare ska ha. Detta är speciellt viktigt med tanke på att många chefer (som oftast är kvinnor) inom kvinnodominerade verksamheter i kommuner har fler medarbetare än i andra verksamheter. Ska närhet till chefen kunna skapas, tätare dialog finnas och chefer kunna ta ansvar för sina medarbetare bör Solna stad se till att varje chef/ledare har ett begränsat antal medarbetare att arbetsleda.

Genom dessa insatser uppfyller vi kommunstyrelsens mål om att *Solna stad ska säkra kompetensförsörjningen genom att vara en bra arbetsgivare med engagerade medarbetare.*

Barnperspektiv och barnets perspektiv

Barn saknar den möjlighet som många vuxna har - att skapa sina egna förutsättningar. Därför blir samhällets ansvar för dem väldigt tydligt. I väntan på att Sverige ratificerar FN:s barnkonvention ska Solna se denna som vägledande för beslut som rör barn och unga. Barnperspektiv, och barnets eget perspektiv, ska genomsyra alla verksamheter och barnen ses som en tillgång för staden. Tidiga insatser är en viktig framtidsinvestering och av den anledningen **vill vi** inrätta en social investeringsfond vars syfte är att på längre sikt minska risken för långvarig arbetslöshet. De förebyggande insatserna ska ske utifrån ett kommunövergripande perspektiv och avse metodutveckling. Varje investering ska ha en plan för uppföljning där det ska framgå hur resultaten ska mätas och vid vilka tidpunkter de ska redovisas. Det ska också anges hur investeringen bidrar till att kommunens totala kostnader minskar och vilka verksamheter som erhåller kostnadsminskningen. **Vi vill** också anställa en barnombudsman i staden som ska fungera som en länk mellan barnen och staden i frågor som berör dem. Barnombudsmannen ska ingå i stadsledningsförvaltningen och vara direkt underställd kommunstyrelsen.

Vi behöver fler arenor för barns och ungdomars inflytande, kulturutövande och fritidsverksamhet. Ungdomar måste i större utsträckning få vara med och bestämma. **Vi vill** att barnen ska få möjligheten att bli mer delaktiga i skolans verksamhet genom till exempel stärkt elevdemokrati, elevråd, klassråd men även se över möjligheten att införa andra påverkansformer så som ungdomsfullmäktige, ungdomsråd och dialogforum.

Alla barn behöver leka. I leken utvecklas vi till självständiga individer och lär oss ta hänsyn till varandra. Alla barn är olika. De har olika intressen, olika hemförhållanden, olika funktionsvariationer etc. Många lekmiljöer är också könskodade och befäster könsnormer. Vi vill att Solna stad ska ha en genomtänkt utomhusmiljö som kan bryta mönster och skapa en lekmiljö där alla barn kan leka tillsammans. Barn med rörelsehinder kan inte delta i leken på lika villkor och hamnar därför ofta utanför lekens gemenskap. De flesta lekplatser är inte byggda för dem. De är byggda för barn som går, springer och hoppar. **Vi vill** att barn med funktionshinder ska kunna nyttja stadens lekplatser. Det finns många sätt på vilka man kan anpassa lekplatser och parklekar för barn med olika funktionshinder. En anpassning kan ofta göras med enkla medel och fungera lika bra för barn utan funktionshinder. Mycket små förändringar kan vara skillnaden mellan utestängande och välkomnande. Målet är att funktionshindrade barn med speciella krav på anpassning ska kunna leka utomhus tillsammans med andra barn. Lekplatsen skall också anpassas till funktionshindrade föräldrar. **Vi vill** ge tekniska nämnden i uppdrag att ta fram ett program för att göra stadens lekplatser säkra och tillgängliga utifrån funktionsvariationer, intressen och genusperspektiv.

Barnkonsekvensanalyser är ett verktyg för att omsätta barnkonventionen i handling och synliggöra barnets bästa. Med hjälp av barnkonsekvensanalyser kan lokala och regionala beslutsfattare arbeta systematiskt och vara försäkrade om att ett barnperspektiv finns med i besluten. Syftet är att både på kort och lång sikt förbättra barns och ungas levnadsvillkor. Vid beslut som rör barn där flera alternativ finns ska det göras en förhandsprövning. Den visar om det kan förväntas negativa konsekvenser för berörda barn. I så fall **vill vi** att staden gör en barnkonsekvensanalys. Den ska tydligt redovisa vilka konsekvenserna är och om de är nödvändiga, samt hur de kan kompenseras med andra åtgärder.

Jämställdhet och antidiskriminering

Vänsterpartiet vill se en aktiv kommun som inte bara pliktskyldigt ser till att uppfylla de legala krav som ställs, utan också agerar proaktivt för att förbättra levnadsvillkoren och förutsättningarna för sina medborgare. Detta gäller inte minst i strävan efter att ge alla lika möjligheter till utveckling oavsett klassbakgrund, etnisk/religiös/kulturell bakgrund, kön eller sexuell läggning m m. Det viktiga arbete som idag bedrivs av likabehandlingskommittén förtjänar en bättre uppföljning i praktiken. Vänsterpartiet vill också se en utökning av dess uppdrag och befogenheter, tillsammans med en förstärkning av dess resurser. Detta är en förutsättning för att den ska kunna vara en välbehövlig drivande och granskande kraft i kommunens samtliga nämnder. Det är också viktigt att kommitténs yttranden eller liknande kommer de berörda nämnderna till del. **Vi vill** att jämställdhets- och antidiskrimineringsfrågor integreras i alla verksamheter, istället för att göras till ett enskilt "problem". Men de måste också kunna lyftas i särskilda forum där frågorna behandlas separat.

Solna ska ha en jämn fördelning av makt och inflytande i samhället som mål. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva samhällsmedborgare och att forma villkoren för beslutsfattande. **Vi vill** att staden använder sig av jämställdhetsintegrering som syftar till att åstadkomma långsiktig hållbar jämställdhet och säkerställa att kvinnor och män, flickor och pojkar, ges en likvärdig kommunal service.

Vi vill till en början att åtminstone varje förvaltning ska ha en person eller arbetsgrupp som är genusansvarig och att stadens jämställdhetspolicy kontinuerligt följs upp och utvärderas. Statistik och resultat ska lämnas till nämnderna för uppföljning. Det ska finnas en

genusanalys av alla beslut som tas i kommunen samt över köns- och åldersfördelningen i kommunala förbund. Att använda obligatoriska konsekvensanalyser för jämställdhet är ett bra verktyg för att åstadkomma förändring, liksom en ökad användning av könsuppdelad statistik i nämnder och styrelser. Nyckeltal och statistik kan tas fram för att analysera resursfördelning mellan könen, tillgång till kompetensutveckling för kvinnor och män i olika yrkesgrupper etc. Vänsterpartiets bestämda uppfattning är att organisation, personalpolitik, arbetsmetoder, satsningar och nedskärningar alltid ska analyseras ur ett genusperspektiv. Mäns och kvinnors löner ska kunna jämföras inom samma yrkesområde, men också mellan olika yrkesgrupper med jämförbara kompetenskrav. Dessutom **vill vi** se en satsning på tjejjers idrottande, arbeta mot könsstereotyper i förskola, skola och fritidsverksamhet, arbeta för att främja jämställt uttag av föräldraledighet och säkerställa att stadens arbetsmarknadsinsatser passar både kvinnor och män etc.

Solna stad köper varje år varor och tjänster för många miljoner kronor. I rollen som en stor inköpare har vi möjlighet att ställa krav på leverantörerna som främjar jämställdhet i samhället. Lagstiftningen ger upphandlande myndigheter möjlighet att ställa olika krav på leverantörerna utöver själva tjänsten eller varan. **Vi vill** att staden ska ställa krav ur jämställdhetsperspektiv vid upphandling inom samtliga verksamheter, även för underleverantörer. Kraven ska vara tydligt formulerade, relevanta ur jämställdhetsperspektiv samt möjliga att följa upp.

Arbetet mot sexuella trakasserier måste stärkas, liksom kompetensutvecklingen inom jämställdhetsområdet för all personal i staden men även bland stadens skolelever. Våld i nära relationer är ett av de allra grövsta uttrycken för bristen på jämlikhet mellan könen. Även på detta område kan kommunen göra mycket. Det handlar om såväl informationsinsatser som att säkra ett väl fungerande stöd till de som drabbas. Självförsvar för kvinnor bör erbjudas inom ramarna för gymnasiet verksamhet för unga kvinnor, och som en utbildning för alla andra intresserade kvinnor i kommunen. Men feministisk utbildning bör också ges till män. Mer stöd än tidigare bör ges till kvinnojouren och till annat kvinnofridsarbete.

Diskriminering är ett stort problem som hindrar människor från att bli delaktiga fullt ut i samhället. För att komma tillrätta med diskrimineringen krävs ett systematiskt och långsiktigt arbete. Det viktigaste för ett fungerande, icke diskriminerande samhälle är en generell välfärdspolitik tillsammans med aktiva insatser mot särbehandling. **Vi vill** att Solna ska vara ett föredöme i antidiskrimineringsfrågor. Ett led i detta arbete ska vara att fler välfärdsverksamheter i staden HBTQ-certifieras. Diskriminering handlar om hur fördomar hindrar oss från att se varandras styrkor och kompetenser. I rekryteringssammanhang ska Solna stad alltid använda sig av antidiskrimineringsplaner, aidentifierade ansökningshandlingar och obligatoriska kravprofiler. **Vi vill** att staden ska arrangera ambitiösa utbildningar i antidiskrimineringsfrågor (exempelvis temadagar mot rasism, sexuella trakasserier etc.) gällande kön, etnisk bakgrund, sexuell läggning, funktionsnedsättning o s v för såväl politiker som tjänstemän och chefer. För att kunna ligga i framkant som kommun är det en förutsättning att alla beslutsfattare är införstådda med hur arbetet för allas lika förutsättningar bäst bedrivs. **Vi vill** att staden under året gör en satsning på att minska fördomar och förbättra attityderna kring psykisk ohälsa.

Tillgänglighet

Alla stadens utemiljöer ska vara lättillgängliga och anpassade för människor som av olika skäl kan ha svårt att ta sig fram. Det gäller även till synes mindre problem som kan dyka upp plötsligt och ibland beror på årstid. Det kan handla om att se till att grenar som fallit ned över gångvägar fort tas bort, att snöröjningen fungerar, sand sopas bort snabbt efter vintern och liknande. För att det ska fungera krävs en proaktiv och flexibel förvaltning och underhållsfunktion, som inte är låst i snäva avtal med privata utförare. De kostnader som uppstår till följd av mer eller mindre oförutsedda förändringar av vädret, till exempel snöröjning och bortforsling, har under flera år varit ett problem. När dessa kostnader är höga får ofta andra angelägna åtgärder skjutas på framtiden. **Vi vill** att kommunstyrelsen försäkras om att det finns en buffert för att snabbt kunna åtgärda dessa problem när de uppstår i framtiden.

Grunden för ett fullt medborgarskap är rätten till att själv kunna bestämma över sitt liv. Att kunna leva i en bostad som är anpassad till ens behov är naturligtvis centralt. För till exempel personer med funktionsnedsättning som påverkar syn- eller rörelseförmåga krävs ofta relativt omfattande anpassningar, som också kan bli mycket dyra. Att kunna få bidrag från kommunen är ofta helt avgörande för att man ska ha möjlighet att genomföra dem. Denna möjlighet är lagstadgad men måste fungera på ett effektivt och generöst sätt även i praktiken, inte minst genom att kommunen tydligt står på den boendes sida gentemot fastighetsägaren. När en anpassning är genomförd finns, precis som i alla bostäder, fortfarande behov av löpande underhåll. För personer med funktionsnedsättning kan sådana åtgärder vara svåra att lösa på egen hand. Den fixarservice som finns för äldre **vill vi** därför att även personer med funktionsnedsättning ska omfattas av. Beståndet av redan anpassade bostäder är givetvis en värdefull resurs för varje kommun som på allvar vill ge personer med funktionsnedsättning goda förutsättningar. Den tidigare utförsäljningen av allmännyttan och bristen på hyresrätter drabbar denna grupp av hyresgäster – med ett minskande bestånd av hyresrätter kommer också ett minskat bestånd av anpassade lägenheter.

Det är viktigt att personer med psykisk funktionsnedsättning får stöd utifrån sina behov. Det ska finnas möjlighet även för mindre stödinsatser om behovet är lite mindre och ett förebyggande tankesätt ska genomsyra insatserna. Vi vet att det är svårt för personer som är sjuka att ha kontakt med flera olika myndigheter. Därför måste de kunna få hjälp med det genom sitt boendestöd. För att de särskilda boendena för psykiskt funktionsnedsatta ska vara en trygg plats och bidra till att underlätta för personernas psykiska mående behöver det finnas bra lokaler och gott om personal. För att det ska vara möjligt behöver vi satsa mer resurser än idag på dessa boenden. **Vi vill** också att socialtjänsten arbetar mer aktivt uppsökande och informerande för att kunna erbjuda fler stöd. Här behövs en tät samverkan med brukarorganisationer och psykiatri.

För att kunna ha en aktiv tillvaro är det också viktigt att tillräckligt stöd finns för exempelvis ledsagarservice, som skapar avgörande förutsättningar till förbättring för den enskilde. Kommunen kan och bör även spela en viktig roll för att underlätta att alla, oavsett funktionsvariation, kommer ut i arbete eller praktik.

Vänsterpartiet har under lång tid varit pådrivande i tillgänglighetsfrågor i såväl riksdag som landsting och kommuner. Vi driver frågan om att bristande tillgänglighet ska skrivas in i diskrimineringslagstiftningen och att resurser ska satsas på att bygga bort hinder i offentliga miljöer. **Vi vill** att allas kunskaper, kompetens, erfarenhet och arbetsinsats ska tas tillvara

och användas för att bygga en stark stad. Ingen ska hindras från att delta i de aktiviteter som genomförs i stadens regi. Alla medborgare måste kunna ta del av information och kommunicera på villkor som passar var och en. Det handlar inte bara om att lokaler, gator och andra offentliga miljöer ska vara tillgängliga för rörelsehindrade, utan även om att ta hänsyn till personer med syn- och hörselnedsättning samt allergiker. För att detta ska vara möjligt måste Solnas verksamheter och dess offentliga miljöer vara tillgängliga för alla de vänder sig till. En kontinuerlig dialog med olika handikapporganisationer är en förutsättning för detta arbete, men **vi vill** också ge kommunstyrelsen i uppdrag att anlita en extern rådgivare för att gå igenom tillgängligheten i staden.

Social välfärd

Äldreomsorg

Äldreomsorgen är den del av de kommunala välfärdsverksamheterna som sedan 90-talskrisen fått minst resurser. Det är främst kvinnor som arbetar i äldreomsorgen och de drabbas när bemanningen är för låg. Anhöriga får då ta ett större ansvar och även de är oftast kvinnor. En väl utbyggd äldreomsorg är därför en viktigt feministisk satsning. **Vi vill** öka antalet heltidstjänster inom äldreomsorgen i Solna. I de sex stycken som följer redovisar vi bland annat hur vi tänker uppnå omvårdnadsnämndens mål: *Solnabor 65 år och äldre som har hemtjänst, boende på vård- och omsorgsboende och personer med funktionsnedsättning ska känna sig trygga, få ett gott bemötande och vara nöjda samt Omvårdnadsnämnden ska säkerställa att insatser ges utifrån brukarnas behov med fokus på ett helhetsperspektiv, i bred samverkan med andra nämnder, landstinget och myndigheter.*

Äldreomsorg utan vinstintresse

Vi vill att äldre i Solna ska uppleva det som självklart att kunna påverka sin livssituation genom att den kommunala verksamheten är lyhörd för enskildas önskemål. Verksamheten ska vara offentligt finansierad och i första hand drivas i offentlig regi. Våra äldre ska inte behöva känna oro för att det är vinstintressen som avgör vilken vård som ges. De anställda ska ha bra arbetsvillkor, löner och tillräckligt med arbetskamrater för att klara av att ge de äldre den omsorg de behöver. **Vi vill** att välfärden ska vara fri från vinstintresse och resurserna ska fördelas dit de bäst behövs. Samtidigt ska alternativa – icke vinstdrivande - utförare få goda möjligheter att driva sin verksamhet. Som det ser ut i Solna idag finns det ingen riktig valfrihet, då den övervägande majoriteten av äldreomsorgen drivs av privata utförare. För att uppnå verklig valfrihet måste de verksamheter som drivs i offentlig regi bli flera. För att det ska vara möjligt vill vi att förvaltningen bygger upp den beredskap och kompetens som krävs för att kunna ta över verksamheten i egen regi. **Vi vill** därför ge omvårdnadsnämnden i uppdrag att inrätta en utvecklingsavdelning som arbetar med detta.

Boendeformer

Ensamhet kan vara en av de värsta sjukdomarna när man blir äldre och leder ofta till depression. När gamla vänner och släktingar går bort en efter en är det lätt att man känner sig övergiven och otrygg. Många behöver ett gemensamt boende för att känna trygghet och säkerhet. De 65 plus-bostäder som finns idag löser långt ifrån alla problem. Ett absolut minimikrav är att hänsyn ska tas till individens behov när lägenheterna fördelas. Men även om det görs finns behov av fler typer av boende. Det finns idag en lucka mellan de som kan

bo kvar hemma i olika former, och de som har så stora behov att särskilt boende är enda lösningen. **Vi vill** öka platserna på trygghetsboenden för dem som är för friska för äldreboende men för sjuka för att bo kvar hemma. Men det är ändå tydligt att kommunen behöver satsa på fler typer av seniorboenden. Seniorboenden och trygghetsboenden ska självklart finnas som hyresrätter. Vänsterpartiet vill även satsa på kollektivboende för äldre, vilket staden med fördel kan göra i samarbete med Signalisten. Vi anser att det är viktigt att Solna försäkras sig om att en genomsnittspension räcker för att flytta in i stadens nybyggda trygghets-/seniorboenden. Det är tyvärr vanligt att nya trygghetsboenden blir för dyra för "vanliga pensionärer" att ha råd med. Ett sätt att få ner boendekostnaderna är att kommunen står för de gemensamma utrymmena. Man skulle kunna tillföra staden fler seniorboende genom att bygga på befintliga byggnader, precis som man gör med radhus på Mall of Scandinavia. En sådan befintlig byggnad som skulle kunna byggas på med fler lägenheter är Hallen. **Vi vill** ge omvårdnadsnämnden i uppdrag att se över beståndet och utifrån behovet av platser i framtiden komma med förslag på befintliga byggnader som kan byggas på. Nybyggnation av gemensamt boende med fast personal, men utan den intensiva omsorg som finns i särskilt boende, är också centralt. När det av hälsoskäl inte längre är möjligt att bo självständigt har man rätt att flytta till särskilt boende. **Vi vill** ha fler platser för särskilt boende och en mer generös biståndsgivning.

Stöd i hemmet

För många människor innebär tillgången till hemtjänst ett avgörande stöd i vardagen. Det är viktigt att denna hjälp kan anpassas till den enskildes behov utan att kostnaden blir för hög. Därför **vill vi** sänka avgifterna i hemtjänsten på ett sätt som säkerställer att kostnaden för den enskilde blir överkomlig oavsett om behovet är av många eller få insatser. Personaltätheten måste öka och kontinuiteten bli bättre. De äldre ska ha inflytande över den hjälp de vill ha av hemtjänsten. Dessutom behövs det ett matlyft i äldreomsorgen. Staden ska se till att äldre som får mat inom stadens verksamheter eller upphandlade sådana får god, varierad och näringsrik mat. Andelen ekologisk, närproducerad och vegetarisk mat ska öka.

Idag har vi ca 25 olika hemtjänstutövare i kommunen. Vänsterpartiet anser att resurserna kan samordnas bättre, effektivare och miljövänligare. Hemtjänstens resor står för uppåt hälften av tjänsteresorna i en kommun. Konsekvenserna av fler utförare inom hemtjänsten blir längre körsträckor, mer arbetstid bakom ratten, försämrad trafiksäkerhet och ökad miljöpåverkan. I en stad som Solna där trafiksituationen redan är mycket ansträngd, anser vi att det är olyckligt om dessa resor bidrar till att förvärra situationen ytterligare. Hemtjänsten blir ur ett logistiskt perspektiv allt mindre effektiv ju fler aktörer som ska dela på marknaden. **Vi vill** därför uppdraga åt miljö- och hälsoskyddsnämnden och omvårdnadsnämnden att, i samverkan, genomföra en utredning som utvärderar effekterna av LOV vad gäller hemtjänstens kvalitet och effektivitet men också dess klimatpåverkan. Därutöver vill vi uppdraga åt omvårdnadsnämnden att införskaffa och tillhandahålla elcyklar åt personalen som arbetar åt den kommunala hemtjänsten.

Seniorträffar

Vi vill satsa mer medel till dagverksamheterna för att utveckla dessa och ge fler möjligheter att behålla en aktiv daglig sysselsättning. Det är i alltför hög utsträckning frivilliga och anhöriga som tvingas ta ansvar för att sådan verksamhet fungerar. Deras insatser är och ska vara värdefulla för att sätta guldkant på träffarna – men avlönad och professionell personal måste vara grunden. Genom att satsa på seniorträffar minskar eller fördröjs på sikt behovet av andra insatser från hemtjänst vilket betyder en ren besparing.

Frivilliga krafter

Frivilligt omsorgsarbete av olika slag innebär ofta att fantastiska insatser för att förbättra för äldre och sjuka blir gjorda. Idag finns dock en generell tendens i Sverige att frivilliga insatser nyttjas för att kompensera de brister som kommer med nedskärningar och privatiseringar. Dessutom ökar pressen på anhöriga att ta hand om sina släktingar allt mer när kommunal verksamhet sviktar. Denna press ligger i praktiken i mycket hög utsträckning på kvinnor, och ett kommunalt ansvar som brister kan därför också få allvarliga konsekvenser för jämställdheten. Det får aldrig bli så att frivilliga krafter får axla det ansvar som är kommunens när den skär ner i verksamheten för att spara pengar. Förtroenderåden, som finns i de olika stadsdelarna, gör ett fantastiskt arbete för att sätta guldkant på tillvaron för de äldre. Men bidraget från staden är litet. **Vi vill** ge förtroenderåden bättre verksamhetsstöd.

Arbetstidsförkortning

Vi vill att Solna gör ett försök till sex timmars arbetsdag med bibehållen lön inom äldreomsorgen, en kvinnodominerad sektor med relativt hög sjukfrånvaro. Det är viktigt att den berörda arbetsplatsen inte är inne i något annat förändringsarbete gällande arbetstider eller bemanning. Det bör också vara en arbetsplats med utvecklingspotential angående arbetsmiljö, personalens hälsa eller att den har svårt att rekrytera och/eller behålla personal. Försöket kan ske inom exempelvis Skoga. **Vi vill** uppdra åt omvårdnadsnämnden att välja ut en lämplig arbetsplats i staden.

LSS-verksamheten

Verksamheten för att tillgodose behov enligt lagen om särskilt stöd för vissa funktionshindrade, LSS, är livsavgörande för de som tar del av den. Dock är den svår att beräkna ekonomiskt, då en skillnad på bara ett fåtal personer eller insatser kan få stora ekonomiska konsekvenser. För att kunna hantera denna problematik **vill vi** att kostnaderna för insatser enligt LSS redovisas särskilt i budgeten, och därmed också att eventuella underskott inte behöver täckas av omvårdnadsnämndens ordinarie budget. Det säkerställer att LSS-verksamheten inte får nedskärningar på andra områden som olycklig bieffekt. **Vi vill** också att staden satsar på fler fritidsaktiviteter för barn och unga med LSS-insatser samt arbetar mer aktivt för att skapa fler LSS-boenden.

Socialtjänst

Socialtjänsten består bland annat av stöd till missbrukare, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg. Varje kommun ansvarar för att dessa verksamheter sköts och för att alla kommuninvånare får den hjälp och det stöd de har rätt till när de behöver det. Socialarbetare runtom i landet upplever att de inte hinner med sitt arbete och inte kan ge sina klienter det stöd de behöver. Vi vill generellt öka resurserna på alla enheter inom socialtjänsten för att det ska finnas utrymme att ge medborgarna de insatser de har rätt till. För Vänsterpartiet är det viktigt att socialtjänsten kommer in med insatser tidigt, att den präglas av hög kvalitet, tillgänglighet, helhetssyn och samverkan samt att medborgarna får ett bra bemötande och sina rättigheter tillgodosedda när det behövs. Verksamheten ska vara offentligt finansierad och i första hand drivas i offentlig regi. I det här avsnittet redovisar vi bland annat hur vi tänker uppnå socialnämndens mål: *Socialnämnden ska säkerställa att insatser ges utifrån individens behov med fokus på ett helhetsperspektiv, i*

bred samverkan med andra nämnder, myndigheter och frivilliga krafter samt Socialnämnden ska säkerställa att barn och ungdomar inte far illa.

Socialekreterare i fokus

Socialekreterares kompetens är helt avgörande för arbetet på socialförvaltningen. Arbetet innebär krav på att fatta svåra beslut och finnas till för människor som av olika orsaker befinner sig i utsatta situationer. Krävande och svåra arbetsuppgifter ställer högre krav på att arbetsmiljön ska vara bra. Hög arbetsbelastning, hög personalomsättning samt dålig psykosocial arbetsmiljö är vardag för många socialekreterare landet över. Solna är dessvärre inget undantag. Under 2016 var personalomsättningen på vissa enheter på förvaltningen 20 procent. Den psykosociala arbetsmiljön upplevdes som dålig, med hög arbetsbelastning och begränsat stöd. På ungdomsenheten upplever, enligt en undersökning som facket gjort, 10 av 10 anställda att arbetsbelastningen inte är rimlig, att de inte hinner med arbetsuppgifter inom normal arbetstid, 9 av 10 anställda upplever att de ej har möjlighet att påverka arbetstakt, samt att de inte kan leva upp till förväntningar från arbetsgivare och sig själv. Solna stad har inte råd, vare sig ekonomiskt eller samhälleligt, att personalgruppen av socialekreterare blir sjuka av utmattning eller byter arbetsplats. Som arbetsgivare har vi ett ansvar att värna om våra anställda, vars illabefinnande riskerar att gå ut över klienterna. Samtidigt är bristen på socialekreterare nationell och Solna stads ambition att vara en attraktiv arbetsgivare måste vara mer ambitiös. Risken blir annars att vi inte kan uppfylla socialnämndens mål om att säkerställa att barn och ungdomar inte far illa.

Stödbehovet hos barn som far illa, vuxna med missbruk och kvinnor som utsätts för våld kvarstår oberoende av personalsituationen på socialförvaltningen. För att möta dessa behov trots personalbrist har man på socialförvaltningen tvingats ta in konsulter för drygt två miljoner kronor under första halvåret av 2016. Det förfarandet är inte hållbart. För att göra Solnas socialförvaltning till en attraktiv arbetsplats och värna de socialekreterare vi har **vill vi** satsa på följande:

6 timmars arbetsdag

På sikt ska 6 timmars arbetsdag med bibehållen lön införas för socialekreterarna. Det skulle sannolikt minska sjukfrånvaron och höja Solnas möjligheter att till sig socialekreterare. Socialekreterare är ett krävande arbete som bäst utförs av utvilade och friska socialekreterare som trivs på jobbet. Vänsterpartiet har drivit igenom ett försök med arbetstidsförkortning för socialekreterare i Sundsvall för att göra jobbet attraktivare och arbetsbelastningen rimligare.

Anställ administratörer

Socialekreterare är experter på att göra sociala utredningar och bedömningar. På vissa enheter går en del av arbetstiden åt till administrativt arbete. För att den specifika kompetensen socialekreterare har ska utnyttjas på bästa föreslår vi en satsning på att anställa administratörer som avlastning i det sociala arbetet. Det skulle uppvärdera yrkets status, bidra till att få fler socialekreterare att stanna och ge kommunen möjlighet att utnyttja experternas kompetens på bästa sätt.

Friska medarbetare

Friskvårdsbidraget i staden ska höjas till 2 000 kronor per år och friskvårdstimmen ska återinföras. Det ska gälla för samtliga anställda i staden.

Kompetensutveckling och handledning

Socialekreterare ska erbjudas möjlighet att forska på deltid, vilket är ett sätt att öka kompetensen på förvaltningen och öka stadens dragningskraft som arbetsgivare. Socialekreterarna ska ha tillgång till en senior kollega för att diskutera svåra ärenden och få kontinuerligt stöd i arbetet. Under tiden en socialekreterare jobbar deltid p.g.a. detta ska en vikarie anställas för att täcka upp.

Tidiga insatser och tillgänglighet

Socialtjänsten är den instans som kallas in när någonting redan har gått snett. För att minska det mänskliga lidandet är det viktigt att utöver det sociala arbetet även jobba förebyggande, så att vissa insatser aldrig ska komma att behövas. Detta är även samhällsekonomiskt lönsamt. **Vi vill** därför lyfta förebyggande arbete mot våld i nära relationer i skolorna, uppsökande arbete med fältassistenter och samverka med skola och omsorg.

Det helhetsansvar som socialtjänsten är skyldig att arbeta med behöver, i Vänsterpartiets mening, förbättras i kommunen. För att socialtjänsten verkligen ska kunna arbeta på detta sätt krävs mer resurser, i form av fler anställda, inom flera av enheterna. **Vi vill** utöka stödet generellt till alla enheter för att minska stressen bland de anställda och för att tillförsäkra rättssäkerheten och kvaliteten.

Ett sätt att arbeta förebyggande och tidigt är genom att socialtjänsten är delaktig i den medborgarservice som vi vill att staden ska starta upp i de olika stadsdelarna. Som ett förebyggande arbete för unga vill vi också starta ett team som ska jobba nära ungdomar och fånga upp de som är i behov av stöd samt fungera som en länk mellan dem, deras vardagsmiljö och socialtjänsten. Teamet ska arbeta nära och utifrån den så kallade *Case management*-metoden. De ska finnas med de unga i deras kontakter med olika verksamheter som t ex skolan, fritidsverksamheten, socialtjänsten, psykiatrin o s v. För att tidigt upptäcka barn och unga i behov av hjälp och ha en god samverkan kring de barn som är aktuella inom socialtjänsten vill vi utöka samarbetet mellan socialtjänsten och skolorna så att en del av det förebyggande arbetet utförs ute på skolorna.

Socialt fältarbete är en metod för att uppfylla de ambitioner om uppsökande socialt arbete som finns i socialtjänstlagen (3 kap 1§). En fältarbetare/fältassistent arbetar på individ-, grupp- och strukturell nivå gentemot ungdomar som riskerar att utveckla sociala problem. Rent konkret handlar det om att etablera goda kontakter med ungdomar i deras egna miljöer exempelvis i skolan, på fritidsgården, på stan eller på internet. **Vi vill** att Solna stad ska börja med kvalificerat fältarbete där "nätvandring" (fältassistenter på internet) ingår. Det är också viktigt att ha en högre närvaro av fältassistenter än idag under sommarmånaderna.

Stödinsatser

De stödinsatser som finns för barn och unga idag behöver utökas. **Vi vill** se över om det behövs mer resurser för att öka tillgängligheten samt utvidga målgrupperna till att bli även innefatta stöd till barn med psykiskt sjuka föräldrar. Föräldrar med psykisk funktionsnedsättning och/eller missbruk ska få ökat stöd i sitt föräldraskap samt om hur de ska tala om sin funktionsnedsättning med sina barn. Vi ser även ett behov av mer resurser för de barn och unga som placeras i familjehem. Dels i att snabbare hitta familjehem för att minska tiden på jourhem, men också i form av mer stöd till kommunala familjehem för att minska antalet uppbrott. **Vi vill** också sänka avgiften för familjerådgivning. Vi vill att det ska vara krav på HBTQ- och genuskompetens för de som utför familjerådgivningen.

Enligt socialtjänstlagen har kommunen det yttersta ansvaret för att hjälpa kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående med stöd och hjälp för att förändra sin situation. En majoritet av mäns våld mot kvinnor är riktat mot den egna flickvännen eller frun. Vi efterfrågar fler insatser för särskilt utsatta riskgrupper och primärpreventiva insatser (insatser riktade till allmänheten; breda insatser i ett tidigt skede). Exempel på sådana är att ha en tjejjour som är kopplad till kvinnojouren, utbildning av anställda inom kommunen, öppenvårdsmottagning, insatser kring normkritik och jämställdhet inom skolan, pappagrupper och information till nyanlända. Det behövs också riktad information såsom kampanjer eller annat till dels till allmänheten (primär prevention) och dels till personer med ökad risk för att utsättas eller utsätta andra för våld (sekundär prevention). Viktigt är också att arbeta förebyggande med frågor kring könsroller, sex, normer för maskulinitet, kärlek och känslor med unga. WHO pekar på att det är avgörande att ha ett genusperspektiv och ifrågasätta normer för kön i det våldsförebyggande arbetet för att effektivast nå goda resultat. Det finns även brister i Solnas uppföljningsarbete när det gäller våldsutsatta kvinnor. Därför **vill vi** att socialtjänsten i Solna genomför en kartläggning av våld i nära relationer och att kvinnojouren får mer stöd och resurser av kommunen. Det är kommunens ansvar att ta hand om våldsutsatta i nära relationer och kan inte enbart läggas över på frivilliga krafter. Jourerna måste få bättre och mer långsiktiga förutsättningar att planera sin verksamhet och kommunen måste bidra med exempelvis bostadspolitiska åtgärder som vi föreslår under stycket "bostad/hem för alla", fler personella resurser till kvinnojouren med rätt kompetens samt stöd till kvinnor i aktivt missbruk och med psykiska funktionsnedsättningar. Dessutom kräver vi att socialtjänsten erbjuder stöd till unga under 18 år som utsatts för våld i nära relationer. Staden måste också bli bättre på det uppsökande arbetet. **Vi vill** att Signalisten ansluter sig till initiativet Huskutage samt att staden tar initiativ till att samtliga privata hyresvärdar och bostadsrättsföreningar i staden också ansluter sig. Huskutage är ett initiativ med mål att förhindra våld i nära relation genom att ge grannar verktyg att agera.

För målgruppen psykiskt funktionsnedsatta måste boendestödet anpassas bättre för olika typer av funktionsnedsättningar. Det ska vara kommunalt och vi vill att man jobbar med olika målgrupper, kompetens och kompetensutveckling för personalen. **Vi vill** även att det blir möjligt för personer med funktionsnedsättning att få kommunal avgiftsfri fixarservice. De personliga ombuden måste få mer resurser för att ha färre klienter per ombud än vad de har idag. Staden måste bli bättre när det gäller kvinnor och unga vuxna med missbruksproblematik samt på att ge stöd till föräldrar med missbruk så att de klarar sitt föräldraskap.

Försörjningsstöd

Försörjningsstödet uppgift är att vara samhällets sista skyddsnät för den som inte kan försörja sig själv. Försörjningsstödet ska garantera en skälig levnadsnivå och ses som en tillfällig lösning. För att det ska fungera krävs det att socialförsäkringssystemet är så heltäckande att arbetslösa, sjuka och småbarnsföräldrar har sin försörjning säkrad i de socialförsäkringssystem som finns. Efter att en nedmontering av det sociala skyddsnätet pågått under många år börjar det nu återigen sakta byggas upp på nytt men det kommer ta lång tid att återupprätta ett någorlunda tillfredsställande system. Då blir det än viktigare att villkoren för ekonomiskt bistånd är goda under perioder då människor hamnar utanför socialförsäkringssystemet och underlättar vägen tillbaka till egenförsörjning. Barnperspektiv, och barnets eget perspektiv, ska väga tungt i beslut om ekonomiskt bistånd.

För Vänsterpartiet är det självklart att de som kommer i kontakt med socialtjänsten ska få all nödvändig information om sina rättigheter, och att de får stöd i processen med att ansöka om hjälp. Detta är speciellt viktigt för de som ansöker om försörjningsstöd då detta av många upplevs som en svår process. **Vi vill** ha fler socialsekreterare som arbetar med försörjningsstöd och att arbetssättet liknar rehab-handläggarnas, d v s en nära kontakt med brukaren. Medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska vid behov kunna få stöd i ansökningsprocessen, innan de får avslag på sin ansökan.

När det gäller försörjningsstöd anser vi att det är viktigt att fokus ska vara det sociala arbetet. Vi vill ge människor olika typer av stöd och se till att de har en trygg ekonomisk situation för att de ska ges möjlighet att kunna klara av att komma vidare i egen försörjning. **Vi vill** att SL-kort och internet ska ingå i försörjningsstödet då det i en region som Storstockholm är en förutsättning för att kunna söka arbete och till exempel åka på anställningsintervjuer. Vi anser att det inte finns några skäl till att det, som det är idag, ska ansökas om försörjningsstöd en månad i taget utan vill ändra det till var tredje månad.

Att vara medborgare i en kommun medför skyldigheter, men även rättigheter. Stort fokus inom socialpolitiken har legat på repressiva åtgärder som att kontrollera vilka skäl som gör att man inte ska få hjälp hos socialen. Vänsterpartiet vill lyfta att man också har rätt till stöd, insatser och bistånd efter behovsprövning. Processen för ansökan om stöd och ekonomiskt bistånd ska vara rättssäker. Arbetet på socialförvaltningen ska präglas av transparens och medbestämmande. På sikt anser Vänsterpartiet att stadens arbete inom försörjningsstöd bör ses över. Vi måste sluta se utsatta människor som tärande och fuskande. Som ett första steg **vill vi** avskaffa stadens så kallade FUT- handläggare som enbart har i uppdrag att hitta misstänkt fusk istället för att ägna tiden åt att möta de som behöver få hjälp här och nu.

Evidens, kvalitet och uppföljning

Arbetet på socialförvaltningen bedrivs med våra gemensamma resurser. Detta ställer höga krav på att verksamheten som bedrivs ska hålla hög kvalitet och bedrivs i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet. Insatser som ges ska följas upp och utvärderas. Dessvärre saknas ett strukturerat sätt att utvärdera verksamheten utifrån de resultat man vill uppnå. En stor del av socialtjänstens verksamhet består i samverkan med andra myndigheter som landstinget där det ställs höga krav på evidens. Socialtjänsten ska inte vara ett undantag och evidens, inte moraliska ställningstaganden, ska styra verksamheten.

För att kontinuerligt kunna utvärdera kvaliteten **vill vi** ha systematiska och regelbundna brukarundersökningar, samarbete med brukarorganisationer, inleda ett arbete med att införa brukarrevisioner samt anställa fler kvalitetsutvecklare.

Social krisfond

Flyktingar i Europa är idag verklighet på ett helt annat sätt än tidigare. Detta påverkar oss i Sverige och Solna på ett högst påtagligt sätt. **Vi vill** instifta en social krisfond som kan användas vid olika krissituationer som till exempel den flyktingkatastrof som just nu äger rum. De flyktingar som kommer hit har varit med om hårda prövningar och vi ser det som viktigt att kunna hjälpa dem hitta tillbaka till en meningsfull vardag. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Länsstyrelsen, Migrationsverket och kommunerna har alla enligt lag olika ansvarsområden inom flyktingpolitiken. Från kommunens håll kan vi underlätta samordningen med de övriga myndigheterna om vi är proaktiva och avsätter resurser för detta och det vill vi göra. En del av starten på det nya livet i Solna är tillgången till ett bra

boende. I en tid av stor bostadsbrist är det viktigt att politiken tänker före och långsiktigt och agerar för att flera samhällsaktörer ska samarbeta. Hade Solna dock tagit sitt ansvar historiskt och byggt ut allmännyttan istället för att sälja ut den hade utgångsläget varit bättre. Med en genomtänkt kommunal strategi minskar risken för att det är oseriösa, vinstmaximerande aktörer som styr etableringsprocessen. Oavsett i vilket skede en flykting befinner sig i den juridiska processen är det viktigt att mobilisera lokalsamhället och inte minst föreningslivet. Det kan handla om att vara medspråkare i SFI, introducera till lokala fotbollsklubben m. m. Andra åtgärder kan vara att staden tillsätter en särskild samordnare av frivilligorganisationernas arbete för att föra löpande samtal och möten mellan staden och frivilligorganisationer för att fånga upp behov. Gällande bostäder för nyanlända så **vill vi** att staden bl.a. kontaktar samtliga privata hyresaktörer i Solna för en inventering samt tar initiativ för att uppmuntra de solnabor som bor i stora lägenheter att öppna sina hem och hyra ut rum där staden kan gå in som hyrespart. **Vi vill** också att kommunstyrelsen utreder om inte "Snabba Hus" är en bättre lösning än modulhus, då dessa går att både flytta och permanenta.

Offentlig och annan regi utan vinstintresse

Vi vill att socialtjänstens verksamheter i första hand drivs offentligt. Med det menar vi framförallt att varje skattekrona ska gå dit den är avsedd, vilket innebär att verksamheten ska vara fri från vinstintresse. Det hindrar inte personalkooperativ, stiftelser eller andra driftformer som inte gör vinst att bedriva verksamheter. Skattepengarna ska inte gå till privata vinster utan till de innevånare som behöver hjälp och stöd samt till bra löner och anställningsförhållanden för personalen. Det är inte minst viktigt för att säkerställa en adekvat bemanning. Idag finns det inget kommunalt alternativ för boendestöd eller boende för psykiskt funktionsnedsatta, och det vill vi ändra på. För att ge större valfrihet måste det finnas ett kommunalt alternativ. **Vi vill** även att kommunen tar en större roll som utförare när det gäller social verksamhet för barn och ungdomar.

Bostad

Hyresrätter behövs för en väl fungerande socialtjänst. Allt fler söker sig till socialen för att de saknar bostad, trots att deras problem i första hand inte är sociala utan bostadspolitiska. De individer som missbrukar, är sjukskrivna och står långt från bostadsmarknaden har över huvud taget ingen möjlighet att få en egen bostad. Kommunen tvingas på grund av bristen på hyresrätter köpa dyra vårdplatser till brukare trots att vårdbehovet egentligen är mindre. Bostad är en rättighet och en bra bostad till rimlig kostnad ska vara tillgänglig för alla. Därför anser Vänsterpartiet att det under den närmsta tiden behöver byggas enbart hyresrätter i Solna.

Hem för alla.

Kommunen är skyldig att tillhandahålla boenden för personer som av olika anledningar inte klarar ett eget kontrakt, i form av träningslägenheter eller sociala kontrakt. Personer som är aktuella för dessa lägenheter kan vara exempelvis barnfamiljer där föräldrarna på grund av skulder inte kan få ett eget kontrakt och personer med psykisk funktionsnedsättning som inte behöver vård i ett särskilt boende, men ändå inte är redo för ett eget kontrakt eller personer med missbruk. Behovet av träningslägenheter i Solna är idag mycket större än tillgången. Dels anser vi att Signalistens hårda regler för kontrakt måste ändras, och dels behövs fler lägenheter. Med fler hyresrätter skulle situationen förbättras då det är den boendeformen som lämpar sig bäst för träningslägenheter för att personen sen ska kunna ta över

kontraktet. Vi behöver fler träningslägenheter, det är fortfarande ett problem med att väldigt få går vidare från sociala kontrakt till egna kontrakt. Vi ser även ett behov av boendelösningar för personer som befinner sig i ett missbruk och som p g a det hamnar utanför de andra boendelösningarna. Vi anser att "tak över huvudet"-garantin inte ska ses som en långsiktig lösning utan är bra vid akuta situationer då medborgare är i behov av snabb hjälp. Vi förespråkar metoden "Bostad Först" som går ut på att en egen bostad är en grundtrygghet som den hemlöse behöver för att kunna ta itu med sina problem. Vi tror att en bostad i kombination med intensiv rehabilitering kan leda till att man lyckas behålla sina kontrakt. Därför **vill vi** utreda möjligheterna att införa "Bostad Först" parallellt med ett uppvaktande av Signalisten och övriga hyresvärdar för att öka antalet lägenheter i deras respektive bestånd.

När bristen på bostäder är så stor som idag är det också viktigt att arbeta förebyggande för att förhindra vräkningar. Forskning visar att de som blivit vräkta har än svårare att sedan komma in på bostadsmarknaden igen. Budget- och skuldrådgivning är en insats som kan förebygga vräkningar. **Vi vill** att socialförvaltningen ser över riktlinjerna för bistånd vid hyresskulder för att se om dessa bör lättas på och/eller utökar samverkan med stadens budget- och skuldrådgivare. Ingen ska behöva vänta mer än en vecka på att få kontakt med en budget- och skuldrådgivare. **Vi vill** också se över möjligheten att införa nolltolerans för vräkningar av barnfamiljer, personer med funktionsnedsättning och äldre samt utföra kontinuerliga utvärderingar av hemlöshetsstrategin tillsammans med en referensgrupp av brukarorganisationer.

Kvinnojouren vittnar om att det behövs mer permanenta boendelösningar för de personer som efter polisanmälan eller efter att ha flytt inte får behålla sitt boende eller inte lyckas byta det och av säkerhetsskäl inte kan stanna kvar. Efter det hänvisas de annars ut till Solnas eller Storstockholms bostadsmarknad där köerna är långa och kraven för att få ett förstahandskontrakt slår hårt mot dem som inte har en fast inkomst eller är ensamstående. **Vi vill** därför att staden ska förfoga över och tillhandahålla särskilda kontrakt hos Signalisten eller annan hyresvärd som är reserverade åt våldsutsatta i nära relationer och är långsiktiga/tillsvidare samt möblerade.

En annan grupp som vi anser att socialförvaltningen måste göra mer för är utsatta EU-medborgare. **Vi vill** att förvaltningen utreder hur Solna kan erbjuda denna grupp akuta insatser som till exempel alternativa boendemöjligheter, mat och kläder samt utarbetar ett förslag på en långsiktig strategi som inrymmer insatser i Solna och med sikte på att förbättra villkoren i medborgarnas hemländer.

Kommunal hyresgaranti

De sociala kontrakten som kommunen hjälper personer med blir tyvärr för många idag mer långsiktiga än vad de är menade att vara, då personerna i fråga av någon anledning inte får ett förstahandskontrakt. Genom att se till att fler personer får ett förstahandskontrakt får vi loss fler sociala kontrakt som andra personer kan behöva. Därför **vill vi** att staden inför en kommunal hyresgaranti för stadens innevånare som har ekonomiska förutsättningar att betala hyran men som saknar boende och p g a till exempel missbruk eller skulder inte kan få ett förstahandskontrakt. Den kommunala hyresgarantin blir en extra säkerhet för hyresvärderna och kan därför bidra till att den som söker får ett eget hyreskontrakt på en bostad. Hyresgarantin innebär inte att den som är hyresgäst kan låta bli att betala hyran. Om hyresgarantin måste utnyttjas har kommunen rätt att i efterhand kräva tillbaka skulden.

Barn, skola och fritid

För Vänsterpartiet är allas rätt till kunskap det viktigaste målet med utbildningspolitiken. Forskning visar att det inte finns några tydliga positiva effekter av införandet av det fria skolvalet och av fristående skolor. Tvärtom ser vi nu en ökad segregation och minskad likvärdighet. **Vi vill** istället se starka offentligt drivna skolor i Solna. För att åstadkomma det behöver skolorna få mer resurser. Starka offentliga skolor ökar jämlikheten, minskar sociala klyftor och är dessutom effektivare, då de samarbetar om resurser istället för att som idag dela upp resurserna till flera privata skolor. Stadens resurser ska inte gå till privata skolor med vinstintresse eller religiös inriktning. Skolan ska självklart alltid vara avgiftsfri och arbetet mot dolda avgifter för skolans verksamhet måste stärkas ordentligt. I enlighet med barnkonventionen anser vi att alla barn som bor i kommunen, till exempel utsatta EU-medborgare, självklart ska gå i skolan i Solna. **Vi vill** också att nyanlända elever ska få det extra stöd som de behöver i skolan. Vi anser att det är viktigt att alla barn har en skola kommunal skola i sitt närområde. Behovet av kommunal skola i Järvastaden är stort då många som bor där nu inte kan göra ett aktivt val mellan en kommunal och privat skola utan hänvisas till den enda skola som nu finns i området, vilken är privat.

Förskola

Mindre barngrupper och ökad personaltätthet

Staden växer i snabb takt och det är viktigt att säkerställa att det finns plats för alla barn på stadens förskolor där behoven finns. En generell riktlinje är att varje förskola ska ha ytor motsvarande 10 kvadratmeter per barn. Att det finns tillräckligt med personal i förskolan är en av de viktigaste förutsättningarna för en bra kvalitet. Det är såväl viktigt för personalens arbetsmiljö som för barnens välbefinnande och utveckling. **Vi vill** skyndsamt minska barngrupperna med målet att följa Skolverkets riktmärken om 6-12 barn för 1-3-åringarna och 9-15 barn för fyra- och femåringar. Det ska aldrig vara fler än fem barn per personal (fyra i småbarnsgrupper 1-3-åringar). **Vi vill** dessutom att minst hälften av personalen ska vara högskoleutbildad och vid frånvaro ska det alltid komma en ersättare. För att det ska vara möjligt **vill vi** införa en kommunal vikariepool där personal med adekvat utbildning anställs direkt av staden. Det är viktigt att barnen känner igen vikarierna och genom en kommunal vikariepool undviker vi att det kommer en ny ersättare, med varierande utbildningsbakgrund, som barnen måste lära känna varje gång en ordinarie personal är borta. Dessutom behöver inte ordinarie personal lära upp nya vikarie varje gång en kollega är sjuk. I småbarnsgrupperna bör ordinarie personal ersättas med personal från andra avdelningar som barnen känner igen. Dessa satsningar menar vi är viktiga inte minst för att klara barn- och utbildningsnämndens mål om att *Förskolans arbete ska leda till att barnen är trygga och väl förberedda för övergången till förskoleklass/skola.*

Förskola för alla

Förskoleavgiften kan vara en tung börda för många familjer, **vi vill** därför att den sänks med 5 procent. **Vi vill** också satsa mer på öppna insatser till barnfamiljer, till exempel öppna förskolor i alla stadsdelar. Det ska även finnas sommaröppna öppna förskolor. Vänsterpartiet vill stärka barns rätt till förskola genom att ge barn till arbetslösa och föräldralediga rätt till 30 timmars vistelsetid per vecka, även under skollov. Barnomsorgen behöver också i högre

grad än idag anpassas till alla föräldrars olika behov och därför behöver vi garantera tillgång till barnomsorg på obekväm arbetstid. Barn- och utbildningsförvaltningen har genomfört flera kartläggningar som visade att det finns familjer i behov av barnomsorg på obekväm arbetstid i Solna. Det behovet måste återspegla sig i budgeten. Därför **vill vi** ge förvaltningen i uppdrag att planera och avsätta resurser för barnomsorg på obekväm arbetstid.

Solna stad har som kommun ett ansvar för att kompensera för barns ojämlika uppväxtvillkor därför ska alla aktiviteter som kommunens förskolor erbjuder vara kostnadsfria (utöver maxtaxan) för alla barn. Det innebär att förskolan står för alla kostnader i samband med utflykter, picknick, luciafirande, maskerad o. dyl. Självklart ska förskolan även stå för blöjor. **Vi vill** uppdraga åt barn- och utbildningsnämnden att ta fram riktlinjer för en kostnadsfri förskola inklusive ekonomisk kalkyl.

Fritidshem

Fritidshemmen är en viktig verksamhet som erbjuder elever att före och efter skoldagen få möjlighet till lärande genom andra erfarenheter och kunskaper än de som de får i skolan. Det är ett viktigt komplement till skolverksamheten som ska erbjuda alla barn en meningsfull fritid och möjligheter till sociala kontakter med andra jämnåriga och vuxna. Utöver det är fritidshemmen ofta en helt avgörande verksamhet för att föräldrar ska kunna arbeta eller studera. Enligt Skolverket har fritidsgruppernas storlek fördubblats på tio år och Solna är inget undantag. Vänsterpartiet tycker att det är självklart att vi ska ha en fritidsverksamhet med hög kvalitet där personalen känner att de har tid att utföra ett bra pedagogiskt arbete och föräldrarna känner sig trygga med att barnen har det bra. **Vi vill** därför minska elevgrupperna på fritids till att maximalt bestå av 30 barn per grupp och samtidigt se till att personaltätheten är god, med max 10 elever per personal i barngrupp, och minska arbetsbelastningen för pedagogerna. Idag erbjuder staden plats på fritidshem till barn upp till årskurs 3. **Vi vill** ge barn- och utbildningsförvaltningen i uppdrag att införa fritidsverksamhet upp till årskurs 4.

Skola

Arbetsmiljö

Det behövs en omedelbar satsning på upprustning av skolornas och förskolornas lokaler. Ett antal av stadens förskolor har sin verksamhet i "paviljonger" – alltså barrackliknande byggnationer som är till för tillfällig verksamhet. Dessa har i Solna gjorts permanenta. Dessutom lider många förskolor och skolor av bristande underhåll. Upprustning och löpande underhåll är avgörande för att kunna skapa bästa möjliga förskola och skola. För att eleverna ska ges reella möjligheter att på bästa sätt tillgodogöra sig sin utbildning krävs en god arbetsmiljö. Därför måste de löpande underhållsbehoven tillgodoses omedelbart. **Vi vill** därutöver ge barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att ta fram en strategi för planering av skolbyggnad.

Ännu en central beståndsdel i det är sund och näringsriktig skolmat. **Vi vill** att staden inför en vegetarisk dag på skolor och förskolor. Vidare anser vi att det är orimligt att stadens skolor står utan tillagningskök. **Vi vill** att staden ska ha som mål att tillaga skolmaten från grunden och med en stor andel ekologiska råvaror. **Vi vill** att tekniska nämnden ska ta fram en plan för tillagningskök i stadens skolor.

När det gäller storleken på klasserna vill vi se ett riktmärke om 20 elever i lägre årskullarna (F-3) och 25 i mellanstadiet, men samtidigt flexibelt för att kunna hitta andra lösningar om skollokaler och personaltillgången tillåter.

De lärare som finns utför ett avgörande viktigt arbete, men de behöver fler kolleger. Vi måste öka lärartätheten men också förstärka icke-undervisande personal, exempelvis administrativ personal och rastvakter. Annars är risken att undervisningens kvalitet blir lidande och lärarnas arbetssituation så ohållbar att de börjar söka sig till andra yrken. Utöver arbetsmiljö och löneutveckling är det viktigt att förvaltningen utarbetar en strategi för att rekrytera, kompetensutveckla och behålla lärare i staden. Genom detta skapas förutsättningar för att klara de kommande behoven av välutbildad personal.

Dessa satsningar menar vi är avgörande för att uppfylla barn- och utbildningsnämndens mål om att *Alla stadens skolor ska erbjuda en trygg arbetsmiljö präglad av respekt för varje enskild elev.*

Skolgårdar

Skolgården och förskolegården är miljöer som ska tillfredsställa många olika behov och fylla komplexa funktioner som är centrala för barns och ungas utveckling. Det är viktigt att det finns utrymme för självstyrd lek och rörelse och möjlighet att utforska, skapa och kunna sätta spår i sin omgivning. För många barn är förskolegården respektive skolgården ofta den enda utemiljö de använder under vardagarna. Studier visar att skolbarn som har en egen gård leker på ett mer aktivt och fantasifullt sätt än barn som hänvisas till en närliggande park. **Vi vill** att staden ska sträva efter att uppfylla Boverkets rekommendation om 40 m² friyta per barn i förskolan och 30 m² friyta per barn i grundskolan. Forskning visar att den totala storleken på friytan helst bör överstiga 3000 m². På en gård som är mindre, oavsett antal barn, kan en barngrupp få svårt att utveckla lek och socialt samspel på ett sätt som tillgodoser deras behov.

Läxhjälp

Vi vill satsa på läxhjälp i skolan för alla Solnas elever. På så sätt får barnen rätt till en fritid och deras skolprestation blir inte beroende av den läxhjälp de kan få hemma. Detta förutsätter starkare lärarstöd samt fler platser för individuella studier i skolmiljön.

Särskilt stöd

Vänsterpartiet föreslår att extra medel tillförs för att förbättra möjligheten att ge särskilt stöd, bland annat genom fler specialpedagoger. Då särskilt stöd i form av personell resurs ges i skolan är det också viktigt att personalen är utbildad för den specifika problematik eleven har. Att, som idag, inkludera alla oavsett barnets egentliga behov tror vi är fel väg att gå. Vi vill inte sätta in alla barn i en och samma modell utan istället ge skolorna möjlighet att fördela stödet på det sätt som pedagoger och elever vill ha det. Om det finns en stark beredskap att ge särskilt stöd i unga år minskar också risken för att de unga tappar fotfästet senare i livet. För att ge alla rättvisa förutsättningar i skolan måste också arbetssättet anpassas bättre för att jämna ut skillnader i hemmiljö. **Vi vill** ha en utredning om konsekvenserna av inkludering.

Skolpengen

Vi vill förnya det ekonomiska styrsystem som råder för skolan i Solna. Skolpengen, som systemet utgår från idag, fördelas i princip med samma belopp oavsett vilka behov barnet/eleven har. Det medför att man inte fullt ut kan ta hänsyn till varje individs behov, och

att man fokuserar på "lönsamma" elever utan behov av särskilt stöd. Detta system kommer i vägen för allas rätt att gå ut grundskolan med godkända betyg. Visserligen finns numera en peng utifrån föräldrarnas utbildningsnivå. Det är bra, men räcker inte. Tills ett bättre system är i funktion behöver skolpengens nivå höjas. Men redan nu **vill vi** ge barn- och utbildningsnämnden i uppdrag att se över hur skolpengen kan fördelas på ett mer behovsrelaterat sätt. Exempel på variabler som kan vara aktuella att då ta hänsyn till är socioekonomisk bakgrund, försörjningsstöd, om eleven bor med båda, en eller ingen vårdnadshavare, år sedan invandring, boendemiljö m.fl.

Modersmålsundervisning

Vi vill se en förstärkning av modersmålsundervisningen eftersom vi anser att den spelar en mycket viktig roll för barn och unga. Den behövs inte bara i skolan utan är minst lika viktigt i förskolan. För att barnen ska garanteras språklig stimulans på sitt modersmål måste modersmålslärarna tillbaka till förskolan.

Värdegrundsarbete i skolan

Genuspedagogik i förskola, skola och fritidsverksamhet är viktig för att pedagogerna ska få verktyg som inte befäster könsstereotyper utan istället motverkar dessa. I ett senare skede är det viktigt att jobba med värdegrundsarbete, bl a med tjej- och killgrupper, för att motverka könsnormer. Därutöver vill vi erbjuda alla tjejer feministiskt självförsvar och alla pojkar möjlighet att bearbeta de destruktiva normer som begränsar dem. En annan viktig satsning i skolan är arbetet med antirasism där man till exempel kan bilda lärarnätverk för att utveckla metoder för antirasistiskt arbete.

Elevhälsa, skolbibliotek med mera

Vi vill också förstärka elevhälsan så att det finns skolpsykolog, kurator och skolsköterska på alla grund- och gymnasieskolor. **Vi vill** stärka alla elevers tillgång till bibliotek bemannade av skolbibliotekarier och till studie- och yrkesvägledare. Sex- och samlevnadsundervisning måste utvecklas och till exempel i högre grad ha ett genusperspektiv samt ifrågasätta heteronormen. Simundervisningen behöver stärkas, inte bara i skolan, utan exempelvis också erbjudas i samband med fritidshemmets verksamhet.

I nationella utredningar har det visat sig att ungdomars ohälsa har ökat under senare år. Övergången från att vara barn till att betraktas som vuxen i vår kultur upplevs av många som diffus och krävande. **Vi vill** uppdra åt barn- och utbildningsnämnden att utreda möjligheten att skapa en verksamhet i projektform, dit ungdomar på ett enkelt sätt och i ett tidigt skede kan få hjälp med sina olika frågor och problem inför arbets- och vuxenlivet. Genom att flera myndigheter och/eller förvaltningar samverkar på ett och samma ställe kan man ta tillvara mervärdet i samverkan för att möjliggöra en helhetssyn, till nytta för såväl ungdomen som samhället i stort. Det kan gälla alltifrån frågor som t ex det som rör livet efter skolan, ekonomi, arbete/studier, personliga frågor, livsstilsfrågor och samhällsinformation. Även satsningar på en väl utbyggd ungdomsmottagning behöver fortsätta.

SFI och vuxenutbildning

Språket är en nyckel till att bli delaktig i samhället. Där är SFI en avgörande verksamhet, som tyvärr ofta blir lidande av för snäva ekonomiska ramar. Även inom detta område är verksamheten idag hårt privatiserad i Solna. Vi vill ha utförare i egen regi samt krav på avsaknad av vinstintresse i de verksamheter som drivs på annat sätt. **Vi vill** satsa medel på

att öka lärartätheten inom del av, eller om möjligt hela, SFI-undervisningen. I det fall det bedöms lämpligt kan även en del i satsningen vara utbildning i studieteknik för lågutbildade SFI-deltagare. Formerna bör utarbetas av kompetensnämnden med hänsyn till det liknande arbete som tidigare drivits i projektform. **Vi vill** också förstärka SFI-elevernans möjlighet till varvad praktik och validering, fler lärarledda timmar och välutbildade SFI-lärare. Vi vill se en tydligare individualisering och fler undervisningstimmar per vecka. Kompetensnämnden bör också ges i uppdrag att se över hur SFI-undervisningen bättre kan individanpassas.

Att komplettera sin utbildning ger möjlighet att komma närmare arbetsmarknaden. Alla erfarenheter pekar dessutom på att ett slutbetyg från gymnasiet är en viktig faktor som ofta leder till arbete. Vi anser att vuxenutbildningen måste prioriteras upp i ett modernt kunskapssamhälle. Därför avsätter vi ekonomiska resurser i vår budget till detta, både för individens utveckling men också ur samhällsekonomisk synvinkel. På sikt **vill vi** att vuxenutbildningen ska drivas i egen regi. Vi tycker att det är viktigt att alla individers kompetens, vare sig den införskaffats inom landet eller i någon annan del av världen, ska prioriteras högt. Att ha ett arbete ger, i det samhälle vi lever i idag, kraft och lägger grunden för människans oberoende, självständighet och frihet.

Dessa satsningar menar vi är viktiga beståndsdelar för att uppnå kompetensnämndens mål om att *Andelen solnabor som slutfört sina studier inom vuxenutbildningen med godkänt betyg ska ligga på en hög nivå samt Kompetensnämnden ska säkerställa att nyanlända ges goda förutsättningar för att starta sitt nya liv i Solna.*

Kultur och idrott för alla

Kultur – en investering

Kulturen är och måste vara en obunden kraft i samhället, en förändrande kraft som bidrar till människors medvetande om sig själva och samhället. Kulturen är en avgörande del av demokratin. Vi tror att människor mår bra av att ha ickekommersialiserade arenor i sin närmiljö. Därför värnar vi om bland annat bibliotek, kulturskola, föreningsbidrag för kulturverksamhet, bra fritidsverksamheter och stimulerande utomhusmiljöer för både idrott och lek. Kultur är en viktig samhällsinvestering. Vi skulle gärna vilja att Solna satsade på att profilera sig som filmstad; Gamla filmstaden i Råsunda har haft en historisk betydelse för svensk filmproduktion. En vacker och levande utemiljö är viktig för medborgarnas välbefinnande och en del i det skulle kunna vara parkteater på somrarna och upprustning av strandpromenaden vid Huvudsta. Vidare **vill vi** att staden återupptar planerna för att starta upp ett kulturhus samt uppdra åt förvaltningen att utreda möjliga platser där lagliga graffitiväggar kan uppföras. Möjligheten att lära sig spela ett musikinstrument ska inte vara en klassfråga. **Vi vill** ge kultur- och fritidförvaltningen i uppdrag att införa "kulturotek" som kan beläggas i anslutning till kulturskolan, fritidsklubbar etc. där man kan lämna in musikinstrument man inte längre använder och de som vill kan sedan komma och låna.

Kulturskolan

Att successivt öka graden av avgiftsfinansiering i kommunens verksamheter på området, i en tid där många har ont om pengar, är en politik som slår hårt mot de som har det sämst ställt.

Att ha tillgång till en plats där man kan uttrycka sin kreativitet, oavsett vilken social bakgrund man har, är en stor tillgång för kommunen som vi vill värna om. Smok, Sveriges musik- och kulturskoleråd, menar att eftersom verksamheten är skattefinansierad ska den vara till för alla och att ojämlikhet i kommunernas taxor i förlängningen kan leda till segregation. Att få möjligheten att lära sig att spela ett instrument och på det sättet fylla sin fritid med någonting meningsfullt bidrar till en ökad livskvalitet som inte ska vara reserverad endast för barn med välbärgade föräldrar. Avgifter i välfärden står i skarp kontrast mot en rättvis tillgång till den oavsett ekonomiska förutsättningar. Därför vill vi att avgifterna på sikt tas bort helt. Solna är en av de kommuner som har högst avgifter till kulturskolan. **Vi vill** att avgifterna halveras. Antalet platser och andra resurser måste givetvis också vara anpassade för den ökade möjligheten att ta del av verksamheten som skapas genom avgiftssänkning och samarbetet med skolorna måste stärkas. Kulturskolan flyttar under 2017 till Parkskolan. Vi hade önskat gedigna underlag innan beslutfattande. Vad hade krävts och vad hade det kostat om Kulturskolan stannat kvar i Huvudsta med bra förutsättningar mot en eventuell flytt till Parkskolan? Vi hade också önskat en utredning av vilka verksamheter och var Kulturskolan kan bedriva verksamhet i alla stadsdelar. Framför allt för barn i lägre åldrar är det viktigt med verksamhet i den skola de går på, istället för att behöva ta sig till Kulturskola i Solnas centrala delar.

Inflytande över fritidsverksamheten

Vi tror att ett samhälle där medborgarna får ha direkt inflytande inom olika områden är ett mer demokratiskt samhälle. **Vi vill** därför instifta en fond som ungdomar kan söka pengar ifrån inom ramen för fritidsverksamheten för att de på så sätt kan vara med och välja vad de vill göra på sin fritid. **Vi vill** satsa på fritidsgårdar i varje stadsdel med möjlighet att välja bland olika aktiviteter och fler öppna aktiviteter.

Vi vill att staden aktivt jobbar med värdegrundsarbete på fritidsgårdar/annan fritidsverksamhet, bl a med tjej- och killgrupper, för att motverka könsnormer. Ingen tjej ska behöva känna sig otrygg på fritidsgården och därför är det en självklarhet för oss att de ska erbjudas kurser i feministiskt självförsvar. Men det är lika viktigt att jobba med killarnas attityder. Till detta behövs utbildad personal och ekonomiska resurser. Många unga HBTQ-personer har erfarenhet av att hemlighålla sina funderingar och identiteter av grundade rädslor för att bli utsatta för diskriminering och våld av personer i sin omgivning. Behovet av trygga platser där de kan träffa andra i liknande situation som sig själva och där de får vara sig själva är livsviktigt. Därför **vill vi** även ge kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att starta en fritidsgård för unga HBTQ-personer. Solnas ungdomar ska själva kunna vara med och utforma verksamhetens innehåll för att få mer inflytande över vad de vill göra på sin fritid. Men det behövs också fler vuxna och mer kultur på fritidsgårdarna. Även fältassistenter som arbetar uppsökande bland ungdomar på gator och torg, skolor, fritidsgårdar och på internet behöver bli fler.

Ett levande föreningsliv med många aktiva är en viktig grund för såväl demokratins fortlevnad som en levande stad. Samhällsnyttan som föreningslivet genererar är mycket stor, och utan ett aktivt stöd från kommunen försvagas denna. Att satsa medel på förstärkta föreningsbidrag samt bättre och billigare föreningslokaler är en självklarhet för Vänsterpartiet. Detsamma gäller att staden bör ge stöd till studieförbunden, som spelar en viktig roll för att skapa möjligheter till individuell utveckling och livslångt lärande. Det är viktigt med ett rikt kultur- och föreningsliv i alla stadsdelar.

Den problematik som uppstår under sommarmånaderna måste tas på större allvar. Avskaffandet av kolloverksamheten har skapat problem för vissa familjer, trots att andra aktiviteter tillkom på plats i Solna. För många finns det ett egenvärde i just att få komma iväg till ett annat sammanhang under någon eller några veckor, särskilt vad gäller unga från utsatta miljöer. Kolloverksamhet bör återupptas utan att sommaraktiviteterna inom kommungränsen minskar. Möjligheterna för unga att få sommarjobb i kommunal regi måste också bli större. **Vi vill** att sommarjobb erbjuds alla ungdomar i åk 9, åk 1 och åk 2. Ungdomarna får då inte gå in och ersätta någon annan person på arbetsplatsen utan är en extra resurs med syftet att få ett bra första möte med arbetslivet. Staden ska betala hela lönen för ungdomarna och arbetsplatsen ska tillhandahålla handledning. Arbetsplatserna kan vara inom staden men också inom det privata näringslivet/ föreningslivet/ kyrkan. Sommarjobb ska även erbjudas elever på SFI.

Bibliotek

Folk- och skolbibliotek

Stadens bibliotek ska vara spännande mötesplatser där läslusten bland särskilt de unga invånarna kan stärkas. Vi vill öppna fler biblioteksfilialer i exempelvis Hagalund och Huvudsta. Våra folkbibliotek måste skyddas mot ytterligare neddragningar. Vi anser också att bibliotekarier fyller en viktig funktion på våra bibliotek; bibliotek utan bibliotekarie är som "lärarlösa lektioner". Enligt bibliotekslagen ingår det i folkbibliotekens uppdrag att ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning. Här är bibliotekariens roll avgörande. **Vi vill** därför öka resurserna till stadens bibliotek.

Dessutom ska alla skolor ha bibliotek. Kontrollen av detta måste öka i och med den nya lagstiftningen. I vissa grupper, särskilt bland pojkar och i socioekonomiskt utsatta grupper, syns kraftigt vikande resultat i läskunskaper. Vänsterpartiet anser att alla elever måste ha tillgång till skolbibliotekarier för att vi ska kunna förbättra resultaten. **Vi vill** satsa på nya filialer och vill att nya bibliotek ska vara en självklar del av den kommunala servicen när man bygger nya stadsdelar. Biblioteken ska också erbjuda medborgarservice, där man kan få stöd och hjälp med olika frågor.

Dessa satsningar menar vi krävs för att uppnå kultur- och fritidsnämndens mål om att *Utveckla fritids- och biblioteksaktiviteter för barn och ungdomar i nära samverkan med skolan med fokus på att stimulera barn och ungdomars läslust och läsförståelse.*

Idrott för alla

I det här avsnittet beskriver vi bland annat hur kultur- och fritidsnämndens mål om att *Möjliggöra för fler barn och ungdomar att delta i idrotts-, fritids- och kulturverksamhet i takt med att staden växer* ska uppnås.

Spontanidrott

Att spontant kunna utöva idrott och motionera är en av de viktigaste byggstenarna i en god folkhälsa. För detta krävs att lämpliga anläggningar finns tillgängliga i närheten av bostadsområdena, och att de är utformade på ett tryggt och inbjudande sätt. Som en stad

med tydlig idrottsprofil ska Solna skapa förutsättningar för alla medborgare att delta i idrottslivet. Vänsterpartiet har länge krävt en ny simhall och avsatt medel i budgeten för att komma igång med byggnation. Nu har det äntligen kommit ett förslag på ny simhall men vi befarar att planeringen inte kommer täcka de behov som en växande stad som Solna har och kommer att ha i framtiden. På sikt behövs också en sammanhållen nolltaxa för barn och ungdomar när idrottsföreningar nyttjar idrottsanläggningar. Höjningen av taxorna under tidigare år har, som vi befarade, gjort att en del barn slutat med fotboll då de inte haft råd att fortsätta träna. Byggnationen av en tredje ishall är igång efter en lång väntan. Pengar har funnits hos tekniska nämnden sedan 2015, och det är olyckligt att det har dragit ut på tiden. Dessutom anser Vänsterpartiet att den planerade isytan inte kommer räcka för att täcka stadens behov.

Vi anser att en bra breddidrott är tätt sammankopplad med folkhälsa. Elitidrotten är inte till för alla, och därför **vill vi** främja breddidrotten genom till exempel fler idrottsplatser och spontanidrottsplatser, idrottshallar, fler idrottsspår och sänkta taxor. På fler håll i Solna spärrar skyltar av bryggor och promenadvägar för allmänheten, i vissa fall i strid mot gällande lagstiftning. Vänsterpartiet **vill** uppdra åt byggnadsnämnden att göra en noggrann inventering av samtliga privata skyltar, lås och andra sätt att stänga ute allmänheten på, för att göra en bedömning av vilka av dessa som är olagliga. **Vi vill** dessutom att staden iordningställer badbryggor/badplatser för allmänheten i exempelvis Huvudsta med regelbunden kontroll av vattenkvaliteten. Barn ska ha samma rätt och tillgång till bad oavsett föräldrarnas ekonomiska situation. Därför **vill vi** införa gratis inträde för barn till stadens bad.

Möjligheten att utöva idrott ska inte vara en klassfråga. **Vi vill** ge kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att införa "sportotek". Syftet är att kostnader kopplade till idrott ska minska. Sportoteken kan beläggas i anslutning till sporthallar, fritidsklubbar eller idrottsföreningar där man kan lämna in idrottsutrustning man inte längre använder och de som vill kan sedan komma och låna.

Skateboardåkning ökar och blir alltmer populärt bland barn och ungdomar. Idag finns en mindre skateboardramp i Skytteholmsparken men det skulle behövas fler, framförallt för att värna om och uppmuntra ungdomars välbefinnande och utomhusaktivitet. **Vi vill** ge kultur- och fritidsförvaltningen i uppdrag att hitta åtminstone en lämplig plats i staden för att skapa en skatepark samt komma med förslag på hur den skulle kunna se ut.

Träningsanläggningar

Vi vill säkerställa tillgången till uppvärmda utomhusplaner året runt. När staden valt att satsa på uppvärmt konstgräs för fotboll istället för inomhusplaner, har den också ett ansvar för att se till att det fungerar i praktiken. Hanteringen av energikostnaderna kan exempelvis ske på ett sätt som ger möjlighet att spara pengar från milda vintrar till kallare. Kommunen måste ha utrymme att hålla planerna uppvärmda även i det fall en vinter blir kallare än vad som fastslagits teoretiskt i budgeten. **Vi vill** ge kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att göra en plan för investeringar utifrån de behov som finns i stadens olika träningsanläggningar såsom utomhusplaner och idrottshallar. I uppdraget ska också ingå en inventering av konstgräset i befintliga konstgräsplaner samt en plan och ekonomisk kalkyl för att ersätta dessa med miljövänligt konstgräs. I en stad som Solna som växer så att det knakar anser vi att vi måste satsa på långsiktiga träningsanläggningar istället för som nu på barackliknande lösningar. Vi måste rusta föreningslivet för de kommande generationerna av barn som behöver fylla sin fritid med meningsfull idrottsaktivitet.

Värdegrundsarbete

Av kultur- och fritidsnämndens senaste årsredovisning framgår det att det finns skillnader i flickors och pojkars procentuella deltagande inom kultur-, fritids- och idrottsaktiviteter. Idrott och fritid har en lägre andel flickor än pojkar som deltagare medan kulturskolan har en högre andel flickor. Det är positivt att förvaltningen för statistik över detta. Förvaltningen kräver också att föreningar som söker ekonomiskt bidrag ska redovisa likabehandlingsplaner. Men tyvärr stannar det där och förvaltningen har ingen plan för att förändra dessa mönster. Vi anser att förvaltningen måste jobba aktivt och kontinuerligt med värdegrundsarbete inom kultur- och idrottsföreningar för att bekämpa könsnormer och strukturer som hindrar både tjejer och killar från att utöva den idrott/kultur de är intresserade av. Det **vill vi** åstadkomma bland annat genom att avsätta fler genuspedagoger inom idrotts-, kultur- och fritidsverksamheten. **Vi vill** också uppdraga åt förvaltningen att sammanställa, analysera och ge förslag på åtgärder utifrån föreningarnas likabehandlingsplaner samt en genusanalys av fördelningen av tider i stadens idrottsanläggningar. Här kan förvaltningen med fördel samarbeta med likabehandlingskommittén för att hitta lösningar. Vi önskar också en översyn av handikappidrotten i Solna för att utreda eventuella behov av satsningar inom området.

Klimatsmart och jämlik stadsplanering

Under avsnittet Stadsplanering redovisar vi bland annat hur kommunstyrelsens mål att *Säkerställa att Solna stad kan möta tillväxt och utbyggnad på ett hållbartsätt för dagens och morgondagens solnabor* ska uppfyllas. Vi beskriver också hur Byggnadsnämndens mål om att *Planera för nya bostäder, arbetsplatser och service samt åstadkomma en sammanhållen, levande och hållbar stadsmiljö med ett modernt transportsystem* ska uppnås. Under avsnittet Ny trafikpolitik beskriver vi hur vi ska uppnå tekniska nämndens mål om att *Solna ska ha en god framkomlighet, tillgänglighet* (se även avsnittet Tillgänglighet sid. 12-13) *och trafiksäkerhet för alla som bor och rör sig i staden*.

Stadsplanering

Ansvarsfull stadsutveckling

Solna består av flera stadsdelar som alla är lika viktiga för stadens välmående och utveckling. **Vi vill** att en minimiandel lägenheter av det totala beståndet (vilket fastställs i bostadsförsörjningsplanen) ska vara hyresrätter, inklusive kooperativa hyresrättsföreningar (SKB). Det ska finnas bibliotek med medborgarservice, fritidsgård, kommunal skola och förskola, öppen förskola, kulturaktiviteter, seniorträfflokal, föreningslokaler, grönområden och spontanidrottsplats. **Vi vill** därtill ge miljö- och byggnadsförvaltningen i uppdrag att ta fram fördjupade översiktsplaner för Bergshamra, Huvudsta och Hagalund. En viktig komponent för att få bort barriärer samt få levande och sammanhållna stadsdelar är att det är lätt att ta sig kollektivt, gå och cykla mellan Solnas olika stadsdelar. Strategierna i stadens översiktsplan behöver förverkligas i nära dialog med medborgarna där de direkt kan vara med och påverka. Med ett bättre medborgarperspektiv blir också stadens detaljplaner bättre förankrade vilket i sin tur leder till ett mer demokratiskt Solna och till färre överklaganden. På det här sättet uppnår vi målet om att *Byggnadsnämnden ska förbättra dialogen med solnabor och andra intressenter med inriktningen att skapa en öppen och inkluderande planprocess*.

Att minska otryggheten i stadsmiljön, särskilt efter mörkrets inbrott, är viktigt för att skapa en stad där såväl män som kvinnor vågar röra sig fritt. Alltför ofta är det långt ifrån självklart att framförallt kvinnor vågar ta sig till vissa platser till fots när det blivit mörkt. Det skapar en konkret begränsning av möjligheten till kontroll över sitt eget liv. Med enkla medel kan man ofta avhjälpa detta. Det handlar om att bygga tryggare gångvägar, förbättra belysning, och mycket mer. Att stadsplanering ska ses ur ett genusperspektiv är ett viktigt och självklart krav för ökad trygghet och jämställdhet. Kvinnors och barns behov och önskemål måste få styra mer i samhälls- och bostadsplaneringen. Bostäder och miljöer måste utformas så att de underlättar jämställdhet mellan kvinnor och män, och så att barn och tonåringar får plats att leva, växa och utvecklas.

Planering och upplåtelseformer

Under varje mandatperiod vill vi se en bostadsförsörjningsplan. Som det ser ut idag är det privata byggbolag som kontaktar staden med önskemål om att bygga. **Vi vill** istället att politiken sätter agendan för bostadsbyggandet i staden utifrån medborgarnas behov och inte de privata byggbolagens intressen. **Vi vill** ha ett minimikrav för andelen hyresrätter i varje stadsdel för att säkra ett blandat bestånd. Därtill **vill vi** att staden ställer krav på byggbolag/markägare att påbörja byggnationen direkt efter vunnen upphandling.

Stadens allmännyttiga bostadsstiftelse Signalisten har som målsättning att bygga 1000 nya hyreslägenheter till år 2025. Vi anser att behovet är ofantligt mycket större. Ungdomar som inte hunnit spara ihop ett kapital och andra grupper som av olika anledningar inte kan ta lån på banken stängs helt ute från en bostadsmarknad med för få hyresrätter och långa köer. Vårt förslag om Karolinastaden är ett exempel på var och hur man kan bygga fler billiga hyresrätter, men det räcker inte. **Vi vill** därför att den bostadsförsörjningsplan som ska fastställas anger en plan för att säkra byggandet av fler hyresrätter i staden. Bostadsbristen är visserligen ett regionalt problem som berör hela Storstockholm, men ansvaret ligger enligt rådande lagstiftning hos var och en av kommunerna. Utifrån den nuvarande situationen anser vi därför att Solna behöver starta en egen kommunal bostadsförmedling med förtursregler som är utformade utifrån solnabornas behov.

Signalisten ställer för hårda inkomstkrav på blivande hyresgäster - bruttoinkomst på tre årshyror samt stadigvarande inkomst. Detta drabbar framförallt bostadssökande utan fast anställning, med försörjningsstöd m. fl. **Vi vill** lätta på kraven och därmed trösklarna till hyresmarknaden. **Vi vill** även införa kompiskontrakt, som innebär att unga mellan 18-27 som står i bostadskön kan teckna hyreskontrakt tillsammans med en kompis. Slutligen anser vi att Signalisten ska erbjuda sina hyresgäster att själva välja mellan tre olika renoveringsnivåer, där den lägsta nivån innebär stambyte, mellannivån innehåller lite mer standardförbättringar och den högsta nivån innebär en totalupprustning.

Hyrorna i nyproducerade lägenheter är ofta alltför höga för att unga eller andra resurssvaga grupper ska ha råd att efterfråga dem. Det finns en rad kommunala verktyg för att pressa hyrorna i nyproduktionen. För att de ska användas krävs dock en politisk vilja som inte finns idag. **Vi vill** utnyttja kommunens planmonopol i syfte att hålla produktionskostnaderna nere genom att arrangera markanvisningstävlingar och sätta upp villkor för sluthyran och hur man uppnår den redan i upphandlingsfasen. Vi vill utreda alla möjligheter att förtäta, i första hand hårdgjord yta och med hänsyn tagen till grönområden, samt bygga till extra våningar på befintliga byggnader. Ett bra sätt att komma åt eventuell markbrist och på samma gång skapa en bättre boendemiljö med mindre buller och avgaser är att överdäcka

Bergshamraleden. **Vi vill** att staden erbjuder Signalisten mark att bygga på i form av tomträtt med villkoret att de söker samarbete med jagvillhabostad.nu för att bygga billiga hyresrätter, med Huges Vill Bo-modell som förebild.

Vi vill uppdra åt Signalisten att utreda möjligheten att bygga kollektivhus i Solna, uppdra åt miljö- och byggnadsförvaltningen att undersöka kommunalägd mark där det är möjligt att uppföra kollektivhus samt att utreda förutsättningarna för att bygga kollektivhus i Solna. Ett kollektivhus är i princip ett vanligt bostadshus med ettor, två-, tre- och fyrrumslägenheter, som kan ha en mindre boyta än i andra bostadshus. Därutöver finns gemensamma lokaler där de boende kan laga mat och äta tillsammans, hobbyrum, motionslokal m m för gemensamma aktiviteter. Kollektivhuset innebär även ett miljömässigt hållbart boende med minskade koloxidutsläpp och lägre energiförbrukning när man lagar mat tillsammans och använder utrustning gemensamt. Även i Solna finns efterfrågan på olika former av bostadsformer men där finns inga kollektivhus. Vi tror att ett kollektivhus i Solna skulle attrahera många och passa väl in Solnas policy att låta medborgarna få välja mellan olika boenden.

Underhåll av stadens fastigheter

I budget 2015 fanns krav på extern genomlysning av stadens fastighetsbestånd. Det rådde politisk enighet kring det. Trots detta så har ingen genomlysning skett. Det är mycket angeläget att den nu kommer till stånd. **Vi vill** därför uppdra till kommunstyrelsen att göra en extern genomlysning av stadens fastighetsbestånd som ger en aktuell bild av hur omfattande underhållsbehovet är och därtill en ekonomisk analys.

Klimatsmart byggande

Vi vill värna om de natur- och grönområden som finns i staden. Vi ser därför att ett fortsatt byggande för att ge alla solnabor och blivande solnabor bra bostäder bör ske på hårdgjorda ytor och inte på grönområden. **Vi vill** bygga klimatsmart genom att använda oss mer av material som till exempel massivträ som har ett stort antal miljömässiga fördelar samtidigt som det är ekonomiskt vettigt, speciellt om det görs i större skala. **Vi vill** att staden och Signalisten uppmuntrar byggandet av passivhus som är en samling byggtekniker för att skapa energisnåla hus. Teknikerna kan tillämpas både på småhus och flerbostadshus. Genom satsningar på prioriterade cykelstråk och en tät, integrerad stadsmiljö i mänsklig skala, med absolut närhet till de flesta av vardagens hållpunkter, möjliggörs också en minskning av bilanvändningen. Kraftigt sänkta parkeringstal är inte bara bra för miljön utan sänker också byggkostnaderna (garage under hus är dyra, parkering på mark kräver mycket yta, vilket också blir dyrt) och därmed också sluthyran för de boende. **Vi vill** sänka stadens parkeringsnorm (p-plats per nybyggd lägenhet) som idag ligger mellan 0,5 och 1,1 (beroende på antal rum). **Vi vill** att Solna inför flexibla parkeringstal, med ett tak på 0,6 platser per lägenhet, vilket innebär att kommunen ger byggbolag möjlighet att minska antalet parkeringsplatser som måste byggas i samband med uppförandet av nya lägenheter och kontorshus. Kommunen som är planmyndighet ger "rabatt" på parkeringstalet där byggbolaget väljer att tillhandahålla positiva mobilitetstjänster. Positiva mobilitetstjänster är lösningar som ökar boendes och verksammas mobilitet och minskar deras behov och intresse av att äga egen bil, t ex integrering av en bilpool vid nybyggnad av bostäder eller rabatt på kollektivtrafikkort. Flexibla parkeringstal innebär att ekonomiska resurser frigörs genom att färre kostsamma garage eller p-platser behöver byggas. En del av de pengar man sparar på detta sätt satsas på att öka mobiliteten eller på åtgärder som minskar behovet av att göra inköpsresor med bil, till exempel smidigare lösningar för hemleveranser.

Karolinastaden

Vi vill att staden ska bygga fler hyreslägenheter samtidigt som den värnar de naturområden som finns i staden. Vi tycker att området runt gamla Karolinska skulle bli en perfekt plats att utnyttja för att bygga bostäder när sjukhuset flyttar till nya lokaler. **Vi vill** satsa på en helt ny stadsdel som vi kallar Karolinastaden som består av omkring 5 000 nya ytsmarta hyresrätter, student- och forskarbostäder. Dessa skapas genom både ombyggnad av Karolinska sjukhusets gamla byggnader och genom nybyggnation. Visionen är en stadsdel där privatbilism och parkeringsplatser har fått ge plats för en cykelmotorväg mellan Stockholm och Solna, sammanhängande grönstråk och bilfria vägar till skola och förskola. En ekodukt skapar en grön bro över motorvägen till Hagaparken och gör den nya stadsdelen till en grön länk mellan Hagaparken och Norra begravningsplatsen i norr och Stockholms innerstad i söder. Förutom ett stort antal bostäder skulle Karolinastaden även bestå av kontor, verksamhetslokaler, kulturverksamhet, skolor, förskolor, idrottshall samt ett stort antal parker, gårdar, offentliga rum och en ny tunnelbanestation. Karolinastaden skulle bli lika urban som grön, klimatsmart både på struktur- och byggnadsnivå. Samtidigt eftersträvar vi så låga hyror som möjligt så att även de som inte är höginkomsttagare ska kunna få förstahandskontrakt. Genom att möjliggöra för mindre byggaktörer att delta pressar vi produktionspriserna och därmed hyrorna. Den nya bebyggelsen skulle i högsta möjliga grad uppföras i massivträ. Det är ett miljövänligt och ekonomiskt byggmaterial som kommer att betona den nya småskaliga bebyggelsen som ett eget lager i kontrast mot de gamla institutionsbyggnaderna i rött tegel.

Ny trafikpolitik

Solna är idag mycket tungt belastat av trafik, till den grad att trafiken nu utgör stadens största lokala miljöproblem. Bristande satsning på kollektiva alternativ har i kombination med Solnas expansion gjort trafiksituationen ohållbar. Det är dags att prioritera kollektivtrafiken före bilismen. Hela regionen måste ta ansvar för att förändra situationen, men Solna kan ta ett av de första stegen. Vi har under många år krävt att det ska byggas tunnelbana till Hagastaden och eventuellt vidare. Därför välkomnar vi att det nu blir verklighet, men anser att Solna får ta en alldeles för stor del av kostnaderna som staten istället borde ta ansvar för. Konsekvensen för Solnas del blir att andra angelägna investeringar så som skolor, simhall och äldreboenden får skjutas på framtiden p g a bristande resurser.

Tvärbanan ska fortsätta till Bergshamra för att på så sätt binda ihop stadsdelen bättre med resten av Solna. Vi vill att staden arbetar aktivt för att få till stånd en ny pendeltågsstation i Huvudsta samt en tunnelbanestation i Hagalunds industriområde. Vi föreslår även att staden utreder möjligheten att införa trängselavgifter i Solna. De pengar detta genererar måste investeras i förbättrad kollektivtrafik, där det idag finns ett akut behov av förstärkning. Detsamma gäller Förbifarten. De pengar som satsas på den hade vi istället velat lägga på att bygga ut kollektivtrafiken i bland annat Solna. Slutligen **vill vi** att staden vid alla nybyggnationer utgår ifrån och planerar för att det i första hand ska gå att åka kollektivt istället för att bygga parkeringsplatser och p-garage. För de som måste åka bil kan staden med fördel starta upp kommunala bilpooler i varje stadsdel.

Luftföroreningar

Men det är inte bara mängden trafik som behöver minskas, utan även de negativa effekterna som uppstår av den trafik som finns. Ett exempel på en åtgärd som skulle förbättra situationen avsevärt är överdäckning av Bergshamravägen. En annan åtgärd är minskad användning av dubbdäck. Vägtrafiken är nämligen den enskilt största källan till luftföroreningar. Partiklar som rivs upp ur asfalten binds vid marken och när vägarna torkar virvlar de upp och vi andas in dem. Då dubbdäcken är med och bidrar till detta är en minskning av användandet ett sätt att få bukt med de partiklar som virvlar upp från vägbanan. **Vi vill** därför ge tekniska nämnden i uppdrag att utreda vilka vägar i staden man kan införa ett dubbdäcksförbud på samt vilka strategiska platser man kan sätta upp partikelmätare på. En annan åtgärd som skulle minska luftföroreningarna i staden är en satsning på eldriven trafik. Sedan början av 2014 trafikeras sträckan Hagalund - Karlbergs station - Sankt Eriksplan under rusningstid av en klimatsmart elbuss som drivs i privat regi av Humlegården. **Vi vill** ge tekniska nämnden i uppdrag att utreda möjligheterna till ökad användning av elbussar och anläggning av laddningsstationer i Solna. En tänkbar sträcka skulle kunna vara att längs med Enköpingsvägen binda ihop södra Järva från Ursvik till Bergshamra och vidare till Roslagsbanan.

Prioritera gång- och cykeltrafik

Vi anser att staden måste arbeta på flera sätt för att minska bilismens attraktivitet och trafikens klimatpåverkan. Ett sätt är genom att göra stadens cykelplan till den högst prioriterade åtgärden istället för underlättandet av trafiksituationen för bilismen. Målet för cykeltrafiken i Solna ska vara att användningen ska öka under alla tider på året. **Vi vill** ha en samlad översyn av alla gång- och cykelbanor som reder ut hur det kan göras mer attraktivt för Solnaborna att gå och/eller cykla inom kommunen. Målet är att andelen cykelresor ska vara 35% år 2030. För att lyckas med det krävs ett omfattande arbete.

Vi vill att staden asfalterar gång- och cykelvägar lika regelbundet som gatorna och utför bättre underhåll/rengöring, bygger övervakade cykelparkeringar, pumpstationer och servicestationer, förbättrar belysningen vid cykel- och gångvägar samt satsar på information till medborgarna om att dessa möjligheter finns om man väljer att gå/cykla. Det är också viktigt att cykel- och gångvägar är färglagda för att separeringen ska bli tydligare samt att cykelvägarna inte placeras i mitten av bilvägar eller så att bilar kan parkera mitt på dem. Viktigt ur säkerhetsaspekt är även att skötsel av t ex växtlighet fungerar så att den inte påverkar sikten på stadens cykel- och gångvägar på ett sätt som kan innebära trafikfara. Satsningar på cykel- och gångtrafik bidrar till en mer levande stad, en bättre miljö och folkhälsa.

Ambitionen att främja cykling behöver brytas ned till specifika och mätbara strategier och åtgärder samt kompletteras med tydliga tidsangivelser för måluppfyllelse. **Vi vill** ha en tydligare beskrivning än dagens av samspelet med den regionala cykelplanen och grannkommunernas. Synen på cyklande bör breddas; det finns elcyklar, lådcyklar, sparkcyklar mm. **Vi vill** utveckla lånecykelsystemet, att staden ska uppmuntra cykelpooler och koppla stadens cykelplan till mål inom miljö och hälsa. Vidare vill vi utveckla förslag på anläggningar av cykelmotorvägar/snabbcykelstråk, exempelvis mellan Solna/Hagastaden/Odenplan/City. Kommunala arbetsplatser ska uppmuntra och möjliggöra för anställda att cykla i tjänsten. Regelbundna mätningar och påverkansåtgärder för att öka

cyklandet bör genomföras. Sist men inte minst är ett barnperspektiv viktigt; tillgången till säkra skolvägar och uppmuntran av elevers cykelpendling bör förstärkas.

Staden har, i det nya avtal som upphandlats för vinterunderhåll, prioriterat upp snöröjningen av gång- och cykelstråk. Det är bra men vi vill gå längre än så. **Vi vill** att staden inför jämställd snöröjning. Modellen utgår ifrån att det är svårare att ta sig fram till fots och med cykel än med bil genom en decimeter snö. Därför plogar man gång- och cykelvägar före bilvägar. Skolor och förskolor får första prioritet eftersom det är dit föräldrar ska först innan de åker till jobbet. Större arbetsplatser kommer på andra plats men då omfattas också större kvinnodominerade arbetsplatser som vårdcentraler, sjukhus och andra kommunala inrättningar. Först när det grundläggande nätet är färdigröjt fortsätter snöröjningen med resten av gator och vägar. Förutom att vi får en bättre miljö när vi på detta sätt uppmuntrar fler att åka kollektivt eller gå/cykla bidrar vi till att staden blir mer jämställd när det gäller fördelning av resurser och mer tillgänglig för alla.

Ett miljövänligare Solna

Solenergin är idag en billig och effektiv energikälla. Vänsterpartiet vill att solenergin ska ge mer energi än en kärnkraftsreaktor nationellt de kommande åren. **Vi vill** satsa i en bransch som också kan skapa viktiga framtidsjobb. I Solna vill vi starta detta arbete genom att anlägga solpaneler på taken i Hagalund samt i Solna centrum och på så sätt bidra till att utveckla solenergin och solvärmen för en mer hållbar livsstil i Solna. **Vi vill** även ge tekniska nämnden i uppdrag att påbörja utbyte av stadens parkeringsautomater till solcellsdrivna sådana. Målet med dessa är att spara både energi och pengar.

Vi anser att staden idag upphandlar en för stor del av sin verksamhet som istället hade kunnat skötas i kommunal regi. Men när vi väl upphandlar olika tjänster måste politiken försäkra sig om att vi tar ett större ansvar för miljön genom att införa miljöfokus i upphandlingar med leverantörer. Ett exempel är att ställa krav och välja livsmedel som motsvarar samhällets ambitioner vad gäller miljö och djurskydd. Som det ser ut idag kan våra barn, äldre och sjuka serveras offentlig mat från leverantörer som inte förhållit sig till den ambitiösa djurskyddsnivån vi faktiskt har i Sverige. Upphandlingsmyndigheten har fått i uppdrag att se över beteendet inom området och ska redovisa det för regeringen 2019. **Vi vill** att staden fattar ett principbeslut redan nu om att i fortsättningen enbart efterfråga ansvarsfullt producerade produkter vid upphandlingar av livsmedel och måltidstjänster. På det sättet förbinder vi oss att köpa mat med respekt för de regler som vi förutsätter att våra matproducenter ska följa. I praktiken innebär detta en ökad andel inhemska råvaror i offentliga kök.

Om man saknar grovsoprum där man bor idag är man hänvisad till återvinningscentralen i Sundbybergs kommun eller till den mobila miljöbilen som står i Solna centrum en gång i veckan. **Vi vill** att staden satsar på att införa kompostering i alla bostadsområden. Systemet för återvinning och avfallssortering (inte minst för farligt avfall) bör bli enklare och mer lättåtkomligt. Saknar man bil och har tungt och stort grovavfall blir det svårt. **Vi vill** därför att staden förfogar över flera miljöbilar som åker runt i de olika stadsdelarna och samlar in den här typen av avfall. Dessa satsningar är avgörande för att uppnå tekniska nämndens mål om *Avfallshanteringen ska ske med bästa möjliga resursutnyttjande och minsta möjliga miljöpåverkan.*

Vi vill att staden blir bättre på att ta hänsyn till ekosystemtjänsters värde i planarbetet samt vikten av att ta ansvar för de hotade och sällsynta arter som lever i kommunen. Vi måste bli bättre på att integrera miljöperspektivet vid planering, beslut och uppföljning. Vi anser att förnybara energikällor som sol, vind, vatten och biogas ska fasas in och fossila bränslen fasas ut. Ett annat förslag för effektiv resursanvändning är att staden säkerställer att koldioxidutsläppen från samhällsbetalda transporter (exempelvis skolskjutsar, färdtjänst, varutransporter m m) minskar, genom att använda ekonomiska styrmedel eller krav som följs upp. Vidare **vill vi** att staden genom information, samarbete och tillsyn ska se till att bekämpa kemikalier i vår vardag såsom bisfenol A, andra bisfenoler och andra farliga ämnen så att de på sikt fasas ut ur kretsloppet. Staden ska välja bort varor med sådana ämnen redan vid upphandling.

Park- och rekreationsområden är viktiga och måste finnas i alla stadsdelar. **Vi vill** verka för att ge södra delen av Huvudstafältet en tydligare parkkaraktär, med träd, lekplats, parkbänkar etc.

För att ta ytterligare ett steg mot en mer miljövänlig stad **vill vi** att Solna inleder processen för att bli diplomerad som "Fairtrade City". Det innebär att staden engagerar sig för rättvis handel och etisk konsumtion genom att införa kriterier som rör etisk upphandling, ett aktivt informationsarbete samt ett utbud av Fairtrade-märkta produkter i butik, på serveringsställen och på arbetsplatser.

Samtliga ovan nämnda satsningar är viktiga för att uppnå miljö- och hälsoskyddsmyndens mål om att *Verka för att Solna ska utvecklas på ett miljömässigt hållbart sätt.*

Överjärva gård

En stor naturresurs i staden är Överjärva gård. Vi vill att Råsunda Förstads AB knyter till sig adekvat kompetens för uppdraget att utveckla Överjärva gård som en helhet. Därutöver **vill vi** att det årliga ägartillskottet till Överjärva gård ska förstärkas efter de behov som finns av att utvidga och utveckla Naturskoleverksamheten. Så snart som möjligt ska ytterligare en pedagogisk resurs knytas till Naturskolan. Detta avsätter vi öronmärkta medel för i vår budget.

Inför naturreservat kring Råstasjön

Redan 2007 lade Vänsterpartiet fram en motion om att inrätta ett kommunalt naturreservat runt Råstasjön för att säkra och bevara sjön och dess omgivning. Redan då varnade vi också för att nybyggnation av kommersiella lokaler och bostäder samt Nationalarenan skulle innebära ökat slitage på naturen runt sjön. Den byggnation som tillkommit sedan dess har redan fört med sig tillräcklig påverkan på både närmiljön och det visuella intrycket runt sjön. Vi vill skydda området som har unika naturvärden genom att sätta stopp för ytterligare intrång. I årtionden har solnabor promenerat, joggat och strosat runt Råstasjön. Många skolbarn kan vittna om utflykter och lektioner i biologi runt sjön och dess fågelliv. I grönplanen för Solna som antogs av kommunfullmäktige i april 1991 skriver man bl a: "Råstasjön ingår i det regionala grönstråket Lötsjön-Råstasjön-Läderbacka (Järva). Råstasjön med sina lummiga stränder och sitt rika fågelliv fungerar tillsammans med Lötsjön som Råsundas stadsdelspark." Vi vill bevara området, som är ett unikt ekosystem med

värden som är knutna till biologisk mångfald och som är en viktigt rekreations- och hälsokälla för innevanarna. I området finns en del hotade och/eller sällsynta arter, som till exempel vattenrallen, men vi vill också värna dess omgivande skog, inte minst på grund av det centrala läget. Vi vill värna om de få natur- och grönområden som finns i staden samt värna om barn och ungas rätt till naturområden i sin närmiljö. Vi tror att det finns ett stort värde i rekreationsområden som för många människor också spelar en avgörande roll i valet av bostadsort. Därför **vill vi** att Solna stad inrättar ett kommunalt naturreservat runt Råstasjön inte inkräktar på strandskyddet och bevarar de befintliga grönområden som finns runt sjön.

Stark ekonomi och välfärd

Ekonomisk stabilitet

Solna stads verksamheter har fått allt mindre ekonomiska ramar sedan de borgerliga partierna tog över efter valet 1998. Visserligen får nämnderna i många fall mer pengar räknat i kronor men om verksamhetens kostnader för priser och löner stiger mer än tillskottet så blir resultatet nedskärning. Den generella compensationen på 1 procent för löner och priser är ännu en gång helt enkelt för låg. Detta har pågått under alla dessa år och därför finns inte längre några marginaler. För att kunna upprätthålla en ambitiös nivå i välfärden med god tillgång, bra underhåll och ha tillräckligt med personal som arbetar under goda arbetsförhållanden anser vi i Vänsterpartiet att den generella compensationen måste höjas med 4 procent under 2017.

Nationella satsningar

Tack vare lyckade förhandlingar mellan Vänsterpartiet och regeringen kommer ett antal viktiga satsningar att göras inom de kommande åren. Några utav dessa som direkt berör kommunerna är följande:

- ❖ Tio miljarder i permanent höjning av statsbidraget till kommuner och landsting per år från 2017.
- ❖ En miljard kronor satsas årligen på att rusta upp och energieffektivisera framförallt miljonprogrammets bostäder.
- ❖ Två miljarder kronor per år från 2016 går till ökad bemanning i äldreomsorgen. För Solnas del innebär det 15,6 miljoner som gör det möjligt att anställa 38 undersköterskor/vårdbiträden. Även privata aktörer kan få ta del av pengarna men då ska man redovisa att de verkligen går till bemanning.
- ❖ En satsning som ska bidra till ökad långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för kvinnojourerna uppgår till 100 miljoner per år från 2016.
- ❖ Höjt underhållsstöd till ensamstående föräldrar, 300 kronor per barn och månad, höjt underhållsstöd för barn 15 år och äldre (+ 150 kr/mån) och höjt grundavdrag för bidragsskyldiga föräldrar. Höjt flerbarnstillägg för tredje barnet (+ 126 kr/mån) och höjda inkomstgränser i bostadsbidraget för barnfamiljer (upp till + 167 kr/mån).
- ❖ Utökning av socialstyrelsens resurser för validering av utländsk utbildning 5 mnkr 2017.
- ❖ Satsning på aktiviteter och språkträning för asylsökande 25 mnkr/år 2017 samt utökat stöd för samlingslokaler 20 mnkr/år 2017.

- ❖ Satsning på Kungälvsmodellen för arbete på skolor mot rasism och främlingsfientlighet 10 mnkr/år 2017.
- ❖ Översyn gällande kommunernas möjligheter att ta tillbaka mark som inte bebyggs och utredning om frågan hur ett system för statliga topplån för nyproduktion av hyresrätter och studentlägenheter kan utformas.

Skatter istället för avgifter

I Solna har alliansen under många år prioriterat låg skatt före viktiga satsningar på att behålla kvaliteten men även bygga ut välfärden. När verksamheter behöver finansieras har det alltför ofta skett med avgifter som höjs allteftersom. Vänsterpartiet menar att ett mer rättvist system bygger på att vi solidariskt finansierar välfärden. Den som har bättre ekonomiska förutsättningar får betala mer än den som inte har detsamma. Det har en utjämnande prägel och skapar möjligheter för alla solnabor att ta del av de verksamheter vi har.

Investeringar

I alliansens budgetförslag minskas investeringsanslagen för 2017. Det är oroande och Vänsterpartiet menar att investeringarna istället behöver ökas. Visserligen föreslås en höjning av investeringarna för en rullande femårsperiod till att inte överstiga 950 mkr. Men de behov av investeringar som finns idag i Solna och som är ett resultat av tidigare års alldeles för låga investeringar, visar på att både 2017 års investeringsram och den rullande ramen för femårsperioden behöver öka. Vänsterpartiet föreslår en ram för 2017 på 336,5 mkr och för den rullande femårsperioden en ram på 1 350 mkr. Solna stad har stora behov som behöver åtgärdas och investeringar har fått stå tillbaka vilket gör att behoven idag är större och kostar mer. Ett problem är att följa investeringsbudgeten för tekniska nämnden. I den budgeten blandas investeringar och löpande underhåll vilket försvårar överblicken.

Investeringar per nämnd

Investeringsbudget			
Sammanställning totalt (tkr)			
	2017	2018	2019
Kommunstyrelsen	15 400	10 400	10 400
Byggnadsnämnden	100	100	100
Tekniska nämnden	283 000	250 000	250 000
Tekniska nämnden: Affärsverksamhet	700	700	700
Kultur- och fritidsnämnden	8 000	8 000	8 000
Barn- och utbildningsnämnden	10 000	10 000	10 000
Kompetensnämnden	100	100	100
Socialnämnden	200	200	200
Familjerättsnämnden	100	100	100
Omvårdnadsnämnden	3 000	3 000	3 000
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	500	500	500
Summa	336 500	283 100	283 100

Jämfört med majoritetens förslag 2017

Tekniska nämnden (85,6 mkr)

Upprusta skol- och förskolelokaler
Säkra och tillgänglighetsanpassade lekplatser
Satsa på förnybara energikällor
Påbörja byggnation av tillagningskök i stadens skolor
Upprusta/bygg nya cykelvägar och cykelparkeringar
Solcellsdrivna p-automater
Påbörja byggnation nytt äldreboende/särskilt boende/trygghetsboende

Barn- och utbildningsnämnden (4 mkr)

Utför arbetsmiljöförbättringar
Förstärk investeringar kapitalinventarier
Utrusta befintliga grundskolor och förskolor
Fler skollokaler (för minskade barngrupper)
Satsning på skolgårdar

Kultur- och fritidsnämnden (2,8 mkr)

Förstärk investering kapitalinventarier
Bygg ut idrottsplatser för föreningsverksamhet och spontanidrott
Skatepark

Miljö- och hälsoskyddsnämnden (0,4 mkr)

Uppför mätstationer för partikelhalter
Miljöbilar

Omvårdnadsnämnden (1 mkr)

Förstärkt investering kapitalinventarier, arbetsmiljöåtgärder m.m.

Total ökning av investeringar 2017 93,8

Driftbudget per nämnd

Vänsterpartiets satsningar jämfört med majoritetens förslag

Kommunstyrelsen

4 % generell kompensation
6-timmars arbetsdag
Stadsövergripande fonder:
Social investeringsfond
Social krisfond
Investeringsfond personal
Buffert för oförutsett väder
Kostnad: 10 mkr

Genom omfördelning:

Naturskolan (Överjärva gård)
Förstärkning likabehandlingskommittén
Demokratikommitté
Feministisk utbildning och självförsvar
Jämställd budget och jämställdhetsintegrering
Flerspråkig kommunweb
Översyn av kontaktcenter
Höjt friskvårdsbidrag till medarbetare
Lönekartläggning
Barnombudsman
Utbildning antidiskriminering
Tillgänglighetsanpassning i staden
Medborgarservice i stadsdelarna
Sänkta politikerarvoden

Kostnad: 0 mkr

Revisionen

Fler revisionsgranskningar

Kostnad: 0,1 mkr

Byggnadsnämnden

4 % generell kompensation
Utbildning i feministisk stadsplanering
Statsning på förbättrad medborgardialog i planprocesser
Inventering av olovliga privata skyltar vid t ex bryggor
Klimatsmart byggande

Kostnad: 2 mkr

Tekniska nämnden

4 % generell kompensation
Extern tillgänglighetskonsult
Städning, parkskötsel och jämställd snöröjning
Cykelvägar, parkeringar och pumpstationer
Löpande underhåll av för- och grundskolor
Bättre skyltning och information vid ombyggnationer
Iordningställa offentliga bryggor för bad

Kostnad: 10 mkr

Kultur- och fritidsnämnden

4 % generell kompensation
Utökad verksamhet och bemanning på fritidsgårdar
Sommarverksamhet, inklusive kollo
Verksamhetsbidrag till studieförbund
50 % sänkning av avgifterna i Kulturskolan
Stärkt föreningsstöd
Fler bibliotek
Sänkta idrottsavgifter
Satsning på idrott där tjejer är överrepresenterade
Fler fritidsverksamheter för barn och unga med LSS

Kulturotek och sportotek
Fond fritidsverksamhet
Kostnad: 8 mkr

Barn- och utbildningsnämnden

4 % generell kompensation
Höjning av skolpengen
Höjda löner lärare och pedagoger
Extra medel för särskilt stöd
Stärkt modersmålsundervisning
Satsning på genuspedagogik
Självförsvar för unga kvinnor
5 % sänkning av förskoleavgifter
Förstärkning elevhälsan och SYV
Skolbibliotekarier
Vidareutbildning till förskollärare/barnskötare med lön
Personaltäthet förskola, skola och fritids (inklusive administrativ personal)
Kostnadsfri förskola
Öppna förskolor i alla stadsdelar och sommaröppet
Kommunal vikariepool
Barnomsorg på obekväm arbetstid
Läxhjälp i skolan
Kostnad: 74 mkr

Kompetensnämnden

4 % generell kompensation
Satsning lärartäthet och studieteknik SFI
Utökad praktik och validering SFI
Utökad praktik för funktionsnedsatta
Insatser nyanlända inklusive medborgarservice
Vuxenutbildning
Sommarjobb
Kostnad: 3 mkr

Socialnämnden

4 % generell kompensation
Personalförstärkning (inklusive administrativ personal)
Satsning på förebyggande arbete
Särskilda boenden och boendestöd till psykiskt funktionsnedsatta
Kompetensutveckling socialtjänsten (inklusive vikarier)
Sänkt avgift för familjerådgivning
Fältassistenter
Fler träningslägenheter och lägenheter till våldsutsatta kvinnor
SL-kort och internet ska ingå i försörjningsstödet
Utökad verksamhet för öppna insatser
Mer resurser till kvinnojouren
Förstärkt budget- och skuldrådgivning
Kostnad: 16 mkr

Familjerättsnämnden

4 % generell kompensation

Kostnad: 0,1 mkr

Omvårdnadsnämnden

4 % generell kompensation

Rätt till heltid (personal)

Mer generös biståndsgivning

Fler seniorboenden och särskilda boenden

Fixarservice även för personer med funktionsnedsättning

Satsning på fler trygghetsboenden

Ökat stöd till förtroenderåden

Satsning på dagverksamheterna

Sänkning av avgifter i hemtjänsten

LSS

Kostnad: 35 mkr

Miljö- och hälsoskydds nämnden

4 % generell kompensation

Generell personalförstärkning

Information om miljöpåverkan till innevånarna

Regelbunden mätning av luften på Solnas vägar

Kompostering och återvinning

Bekämpning av kemikalier i vardagen

Kostnad: 2,5 mkr

Driftbudget 2017-2019			
Sammanställning totalt (tkr)			
	2017	2018	2019
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen	-156 803	-158 987	-161 042
Revision	-2 830	-2 887	-2 945
Byggnadsnämnden	-12 729	-12 984	-13 244
Tekniska nämnden	-28 237	-28 802	-29 378
Tekniska nämnden: Affärsverksamheten	0	0	0
Kultur- och fritidsnämnden	-161 803	-165 039	-168 340
Barn- och utbildningsnämnden	-1 323 411	-1 349 879	-1 376 877
Kompetensnämnden	-43 819	-44 695	-45 589
Socialnämnden	-243 337	-248 204	-253 168
Familjerättsnämnden	-3 744	-3 819	-3 895
Omvårdnadsnämnden	-915 267	-933 572	-952 243
Miljö- och hälsoskydds nämnden	-13 015	-13 275	-13 541
Summa	-2 904 995	-2 962 143	-3 020 262
Pensionskostnader	-123 000	-129 000	-145 000
Vänsterpartiets finansiering	3 119 995	3 279 143	3 465 262
TOTALT	92 000	188 000	300 000

Resultatbudget

Driftbudget 2017			
- sammanställning totalt för styrelsen och nämnder			
	2017	2017	2017
	Majoritetens	Vänsterpartiets	Total
	ram (tkr)	satsningar (tkr)	budget-
			ram (tkr)
Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen *)	-146 803	-10 000	-156 803
Revision	-2 722	-108	-2 830
Byggnadsnämnden	-10 729	-2 000	-12 729
Tekniska nämnden	-18 237	-10 000	-28 237
Tekniska nämnden: Affärsverksamheten	0		0
Kultur- och fritidsnämnden	-153 803	-8 000	-161 803
Barn- och utbildningsnämnden	-1 249 411	-74 000	-1 323 411
Kompetensnämnden	-40 819	-3 000	-43 819
Socialnämnden	-227 337	-16 000	-243 337
Familjerättsnämnden	-3 635	-109	-3 744
Omvårdnadsnämnden	-671 032	-24 000	-695 032
LSS	-209 235	-11 000	-220 235
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-10 515	-2 500	-13 015
Summa (tkr)	-2 744 278	-160 717	-2 904 955
Pensionskostnader, interna poster m.m.	58 355		58 355
Verksamheten (intäkter./kostnader)	-2 685 923	-160 717	-2 846 640
Resultatbudget 2017 (mkr)			
Verksamheten (intäkter./kostnader)	-2 686	-161	-2 847
Avskrivningar	-111		-111
Jämförelsestörande poster	0		0
Verksamhetens nettokostnader	-2 797		-2 958
Skatteintäkter, generella statsbidr. och utjämning	2 847	168	3 015
Finansiella intäkter och kostnader	36		36
Årets resultat	85	7	92
*) Inklusive Brandförsvaret.			

Förslag till beslut

Vänsterpartiet föreslår kommunfullmäktige besluta

Att fastställa utdebitering till **17:92** per skattekrona

Att fastställa verksamhetsplan och budget för 2017 enligt detta förslag

Att uppdra till kommunstyrelsen att tillse att styrelse och nämnder minst två gånger under 2017 redovisar verksamhets- och budgetuppföljningar till kommunfullmäktige

Att uppdra till styrelse och nämnder att justera sina verksamhetsbudgetar med anledning av ändringar i detta budgetförslag jämfört med beslutade budgetar enligt kommunstyrelsens förslag i juni 2016

Att uppdra till styrelse och nämnder, berörda företag, stadsdirektören m fl att verkställa de uppdrag och intentioner som framgår av förslaget

Att uppdra till styrelse och nämnder att göra översyn och eventuell revidering av sina reglementen som en följd av verksamhetsförändringar

Att uppdra till kommunstyrelsen att göra en extern genomlysning av stadens fastighetsbestånd som ger en aktuell bild av hur omfattande underhållsbehovet är och därtill en ekonomisk analys

Att från den 1 januari 2017 anta sänkta avgifter och taxor för Kulturskolan, förskolan, idrottsverksamheten, hemtjänsten och familjerådgivningen, i enlighet med detta förslag.